

**חוברת סדנאות
הדרכה והכשרות
תנועת עוז**

קומונריות יקרות

אין קומונרית שלא חווה את הפער הגדול
 בין מה שהיא חשבה שתהיה הקומונה לבין מה שהיא באמת.
 ככל שעובר הזמן המציאות והאתגרים בסניף,
 השגרה השוחקת מקשה לחולל את התהליך החינוכי
 שאותו חלמת וציפית להגשים לפני שנכנסת לתפקיד.
 החוויה הזאת לא שייכת רק לך, אלא גם למדריכים שלך,
 הפעולות לא הולכות בקלות, בעיות משמעת,
 חוסר בידע על מה להעביר פעולה ואיך עושים את זה נכון.
 הרמחייל במסילת ישרים ממשיל את החיים לגן המבוכה,
 מלא מלא דרכים שנמצאים בגן והאדם לא יודע לאן לפנות וכיצד לצלוח את הדרך.
 העצה של הרמחייל היא להרים את המבט,
 מי שנמצא למעלה יודע כיצד לנווט את חייו ולמצוא את מבוקשו.
 להרים מבט זהו תפקידך, הקומונרית, להרים את המבט של המדריכים,
 להכווין, ללמד, להכשיר וללוות אותם בהדרכה.
 האמת, זהו לב התפקיד!
 להתעסק בשאלות החינוכיות ובסוגיות המטרידות את המדריכים
 ולתת להם כלי הדרכה שיסייעו להם להצליח
 להוביל את החניכים שלהם, לצקת תוכן ומשמעות בכל פעם שיש מפגש בין מדריך
 לחניך.
 "האדם השלם הוא האדם המשתלם",
 אדם שמחפש כל הזמן כיצד ללמוד, להשתפר, למצוא דרכים חדשות ויעילות,
 הוא האדם ששואף קדימה ובסופו של דבר מצליח להגיע ליעד.
 לפניכן חוברת עם סדנאות וכלים להדרכה, התשמשו בה בתבונה!
 אל תאמרו שיש טובים מכן, אתן האדם הנכון ללוות ולהכשיר את המדריכים, לכך
 נבחרתן!
 את מסוגלות לכך, אנחנו מאמינים בכן!

עלו והצליחו,
 אלחנן כהן ששון
 מזכ"ל התנועה

נושאים

בחזרת תוכנו למצוא סדנאות בנושאים:

1. תנועת עוז

2. חודש ארגון - תודה - לחיי העם הזה!

3. הכנת פעולה

4. עמידה מול קהל

5. עבודה עם מדי"ש

6. קשר אישי

7. משמעת

באתר התנועה תוכלו למצוא
סדנאות נוספות וחומרי הדרכה נוספים.
מוזמנות לפנות אלינו
ולבקש סדנאות בנושאים אחרים.

המון בהצלחה,
כאן בשבילכן.
מחלקת הדרכה
וכל צוות תנועת עוז

ו- תנועת עוז

רצינול היחידה:

לתנועת עוז יש דרך חינוך מיוחדת בגלל הגילאים של החניכים. בתנועת עוז המטרה המרכזית היא החניכים, ולא החבריה הגדולים (כמו בשאר תנועות הנוער). בניגוד לכל שאר תנועות הנוער, אנחנו מתעסקים בחניכים עם גילאים צעירים מאוד. ביחידה על התנועה נתעסק בייעוד של תנועת עוז בעולם, בתחושת גודל ושייכות ארצית לכלל התנועה ונדבר על והאירועים שקיימים במעגל השנה.

מבנה היחידה:

1. סמל וחזון התנועה (10 דקות)
2. מטרת התנועה (15 דקות)
3. משחק - תנועת עוז במספרים (10 דקות)
4. שמות השבטים (10 דקות)

מהלך היחידה:

1. פתיחה - סמל וחזון התנועה - 10 דקי

סמל התנועה:

נפזר מראש על הרצפה ברחבי החדר סמלים, נבקש מכל אחד לבחור סמל אחד ולהסביר מה הסמל מסמל (נספח א).

אחרי שהם יזהו את כלל הסמלים נעבור לסמל של תנועת עוז ונסביר עליו. בתוך הסמל יש את לוחות הברית, יחד עם מגן דוד בשלושה צבעים. הצבעים מסמלים את שלושת המוקדים שלנו: עם ישראל, ארץ ישראל ותורת ישראל, בדיוק כמו שמות השבטים.

נקרא את החזון ונסביר אותו בעל פה!

"תנועת עוז שואפת לגדל את ילדי ישראל

על יסודות איתנים של יהדות,

אהבת העם והארץ ולהקנות להם כישורי חיים"

מה משמעות החזון?

המטרה הראשונה היא לגדל את ילדי ישראל, לגדל אותם- להיקשר אליהם, להיות שם בשבילם, לחבק ולאהוב אותם. לגדל במלוא מובן המילה. חניך ששומע ממך מילה בגיל 7 יכולה להיחרט בליבו עד גיל 40. ההשפעה בגיל הרך היא גדולה מאוד.

על יסודות יהדות, אהבת העם והארץ- אתם לא כאן בשביל לעשות בייביסיטר וללכת הביתה. החניכים

האלה נשאבים לים התרבות הנמוכה סביבם שמשדרת להם הרבה אלימות וקצת מחשבה. עוז זאת ההזדמנות לעניין אותם ולשלהב אותם גם

במושגים וערכים חשובים, כמו חסד, התחשבות באחר, שיתוף פעולה, אישים חשובים, חיבור למעגל השנה וכל זה עם משחקים, סיפורים, הצגות ותחרויות שמכניסים אותם לעניין וכך מעשירים את עולמם ובונים אותם בתור אנשים. (ובכלל לעודד אותם לצאת מהמסך קצת).

לכן תכני התנועה מסודרים על פי הערכים הללו, וגם תכנים שמדריכים בונים ומעבירים באופן עצמאי מחויבים להתבסס על ערכי המסורת והיהדות מהמקורות.

להקנות כישורי חיים-מעבר לכך, ממש בזמן הפעילות, הדוגמא האישית שלכם וההתערבות במבנה החברתי בונה את החניך ואת התנהלותו בתוך קבוצה. אתם מתווים שמירה על כללי החברות וההתנהגות, לאהוב אחד את השני, לשחק, לצחוק

וליהנות ביחד. תחשבו איזה מקום אתם נותנים לחניך חלש, ואיזה חינוך אמיתי ולא מתלהם אתם יכולים לתת לחניך שאינו מתחשב.

בקיזור יש לכם הזדמנות להיות משמעותיים בטירוף בשביל הדור הבא, לגדל אותם, לחנך אותם, להכיר להם עולם שלם של ערכים חשובים. לגרום לערכים האלה להיות אהובים אצלם!! אתם נוגעים בנשמות! דאגה לזולת, נתינה, שיתוף פעולה, הרבה ערכי יהדות, ערכי חגים ומסרים שרק אתם יכולים לגרום להם באמת להקשיב ולאהוב! נלמד כמובן איך עושים את זה ביחידות הפרקטיות הבאות.

המנון:

עוז עוז, זוהי התנועה, תנועת הילדים האהובה
 עוז עוז, זוהי הסיסמה, כוח וגבורה אצלה נמצא
 הדגל שלנו גבוה מתנוסס, עליו חרוטים כל שורשי העץ
 עם ישראל, תורת ישראל, יחד כאן בארץ ישראל
 את כל השלושה נכבד ונאהב, באורה, בחמדה ובעמישב
 נגדל ונפרח, עם שורשים עמוקים
 נצמיח פירות טובים ומתוקים, נישא תפילה ליושב במרום (*2)
 הי עוז לעמו יתן הי יברך את עמו בשלום!!
 אפשר גם להשמיע את ההמנון [בקישור](#) יחד עם המנגינה:

2. מטרת התנועה - 15 דקי

נקרא יחד עם המדריכים את 12 המטרות של התנועה.
 אפשר לתת לכל זוג מטרה מסוימת עם הסבר והם צריכים להציג אותה לכלל הקבוצה.
 או לשחק על חלק מההגדרות איש תלוי או לקרא את המטרה בווריאציה מסוימת - חיקוי במבטא רוסי,
 מבטא צרפתי, על רגל אחת, תוך כדי קפיצה, עם גיהוקים באמצע, עם צחוק מתגלגל בסוף כל משפט וכיו -
 כל אחד צריך להיות מספיק מקורי .
 אחרי שהם יקראו בצורה מצחיקה נחזור אחרי כל אחד על מה שהם אמרו מסודר.

1. **הטמעת יסודות חינוכיים איתנים** - אנו פועלים בגיל התום, הילדים פתוחים לשמוע ולקבל ללא ציניות ומחוסמים. ההשפעה של התוכן בגילים אלו אדירה, אנו מאמנים כי היסודות שאנו מטמיעים בגיל הילדות נחקקים בעוצמה בנפשם של הילדים.
2. **עיצוב הזהות הדתית** - תנועת עוז הינה תנועה דתית המחנכת את חניכיה לאהבת ה', קיום מצוות, יראת שמיים ואהבת תורה. ילדים אלו, תינוקות של בית רבן, מקיימים את העולם בהבל פיהם.
3. **מיומנויות חברתיות** - כתנועה לא פורמלית אנו מעלים על נס את החשיבות במפגש הבין אישי, ביצירת קשר עין, בערכי החברות והאחוה שאנו רוצים להטמיע בקרב חניכי התנועה.
4. **הגדלת המשתתפים בחינוך הלא פורמלי** - הפניה לכיתות א-ג נועדה בין היתר לפנות לקהל שאינו מגיע לתנועות וארגונינו נוער. לכן אנו פועלים פעמים רבות בבתי הספר כדי להגיע למסגרת הקבועה של הילדים והמשפחות שאינם לוקחים חלק בדרך הטבע בתנועות וארגונינו הנוער.
5. **צמצום פערים חברתיים** - תנועת עוז שמה למטרה לפעול בשכונות מוחלשות בישראל, אנו מאמנים שההשתלבות בחינוך לא פורמלי מקנה לילדים הזדמנות לשבור תקרות זכוכית, לחלום, להתנסות במנהיגות ובלקיחת אחריות, מקנה מסוגלות וביטחון עצמי כל אלו ועוד הינם כלים משמעותיים למוביליות חברתית.
6. **תהליכים חינוכיים עמוקים** - חינוך הוא לא רק תוכן אלא גם תהליך, בתנועת עוז אנו מנסים לחנך בצורה תהליכית, שלב אחרי שלב, להיות רלוונטיים לאתגרי הגילים השונים בתנועה.
7. **אהבת עם ישראל** - חניכי תנועת עוז מתחנכים לאהבת האדם בכלל ולאהבת ישראל בפרט, אנו פונים לקהלים שונים ומגוונים על הסקאלה בחברה היהודית, מחנכים לעין טובה ולימוד זכות על כל אחד מעם ישראל.
8. **שייכות קבוצתית** - קבוצה נותנת כוח, שייכות ומשמעות. אנו משקיעים בבניית שבטים שפועלים בכבוד, בהדדיות, באמון, בשותפות.
9. **חיזוק הקשר המשפחתי** - אנו מאמינים בחיזוק התא המשפחתי, הקשר בין הילדים להוריהם והקשר הרב דורי עם סבא וסבתא.
10. **התנדבות** - תנועת עוז דוגלת באכפתיות ובעשיית חסד, במעורבות בחיי הקהילה והחברה. במבט ראשון נראה שהחניכים של עוז קטנים בגיל, אבל אנו מאמינים בחסד ובהתנדבות כדרך חיים על כן אנו מאמינים שאין גיל מוקדם מדי להתנדבות.

- 11. חיבור לארץ ישראל -** חניכי התנועה גדלים לאהבת הארץ, ציונות, וחיבור לארץ ישראל דרך הרגליים, שירים, דמויות, היסטוריה, מורשת ועוד. אנו מגדלים את דור העתיד של ארץ ישראל.
- 12. קליטת עליה -** אנו רואים את עצמנו כתנועה ציונית שרוצה להמשיך ולממש את החזון הציוני ובראש בראשונה לסייע לכל יהודי שעושה עליה לארץ ישראל להיקלט בצורה טובה. בגילים אלו יש לנו יכולת לסייע רבות לקליטה של ילדי העולים בארץ. אנו פועלים להקמת סניפים בקרב אוכלוסיות עולים ובחינוך לקבלה ולקליטה בריאה ונכונה.

3. תנועת עוז במספרים - 10 דקי

נשים מנגינת מתח ונבקש מכל המדריכים לעצום את העיניים ונקיים דמיון מודרך .
 נגיד לכל המדריכים לדמיון שהם בכיתה שלכם כרגע כולם ביחד ופתאום יש בחדר 50 אנשים, כל אחד קצת מסתדר ומוצא את המקום שלו, אחר כך יש בחדר 100 אנשים, כבר אין מקום לשבת כולם עומדים, 200 אנשים, כבר לא מצליחים לזוז 300, אנשים - על הכתפיים בלאגן, זיעה, דחיפות ו...
 פתחו עיניים וחזרו לחדר.

נפסיק את המנגינה, ונדבר על כך שמאחורי כל מדריך, יש כאן סניף שלם עם כמות חניכים גבוהה ובסך הכל יש בכל התנועה 8,000 חניכים.

נפזר את המספרים (נספח ו') וניתן להם לנחש מה כל מספר מסמל.
 אחרי שנסיים להסביר על כל המספרים- נשיר את כל המספרים במנגינת חד גדיא

8,000 - חניכים.

1,000 - מדריכים.

90 - קומונריות.

90 - סניפים.

37 - זאת השנה ה-37 של התנועה.

5 - מחוזות.

4 - ערבים אזוריים (סמינריון קצר).

3 - שבטים.

2 - סמינריונים.

1 - תנועת עוז.

4. הסבר על שמות השבטים - 10 דקי

משחק - נעבור בין המדריכים בקבוצה וניתן לכל אחד שם - אורה, חמדה עמישב.
 נחלק את המדריכים לשלוש קבוצות ונבקש מכל קבוצה לעשות את המשימות הבאות הכי מהר שאפשר בלי להתפזר עם שאר הקבוצות:

כשאני אומר 1 - אתם מסתדרים בקו.

כשאני אומר 2 - אתם מסתדרים בצורת עיגול.

כשאני אומר 3 - אתם מסתדרים בצורת משולש.

כשאני אומר 4 - אתם מסתדרים בצורת ריבוע.

נחזור למעגל ונסביר על שמות השבטים:

כיתה אי - אורה:

בשבט זה נתמקד עם הילדים סביב חיזוק הערך והביטחון העצמי (חיזוק האני) ונלווה אותם בתהליך הכניסה לבתי הספר ותנועת הילדים.

אורה מלשון תורת ישראל, "אורה" זה תורה, ליהודים הייתה "אורה" (תורה).

כיתה בי - חמדה:

בשבט זה נתמקד סביב חיזוק הערך המשפחתי - כיבוד הורים, יחס לאחים, המקום שלי בתוך המשפחה.

חמדה מלשון ארץ ישראל, על סמך הפסוקים בתנ"ך שאומרים "ארץ חמדה".

כיתה ג' - עמישב:
 בשבט זה נתמקד סביב חיזוק הערך החברתי (קבלת האחר, המקום שלי בחברה, חסד, צדקה וכו...). תהליך מעבר מתנועת הילדים לתנועת הנוער.
 עמישב מלשון עם ישראל, עם ששב לארצו ובתהליך הגאולה.

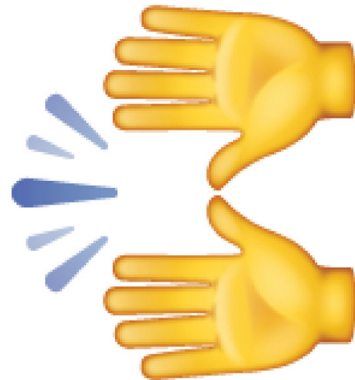
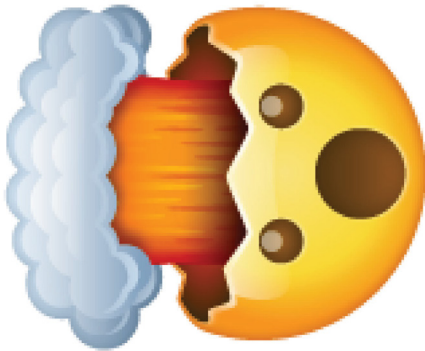
5. **סיכום היחידה:**
 למדנו על עולם התנועה, החזון, השבטים ועל 10 המטרות של התנועה והחשיבות של תנועת עוז בעולם.

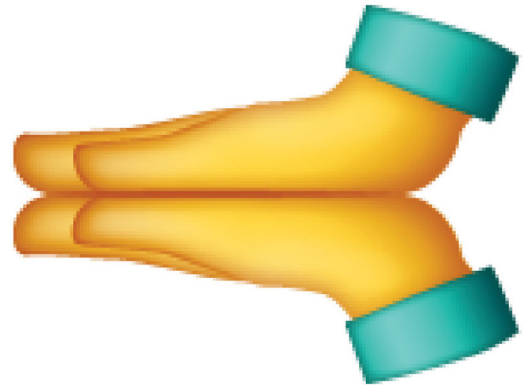
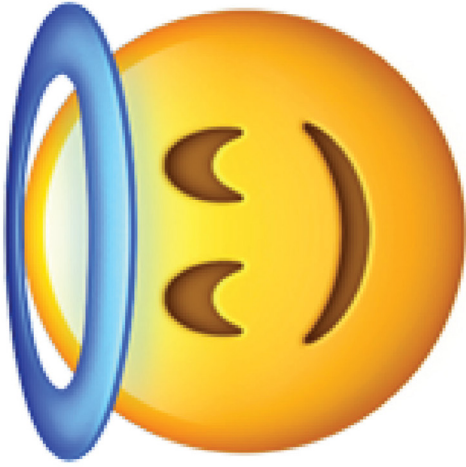
ציוד:

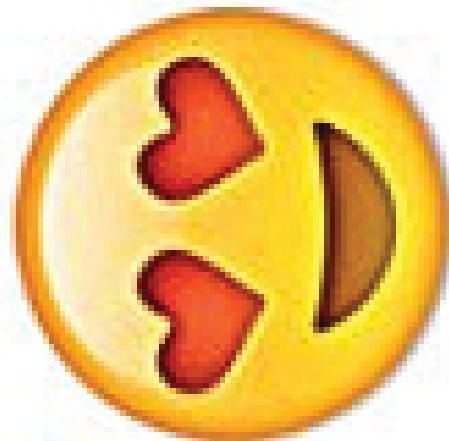
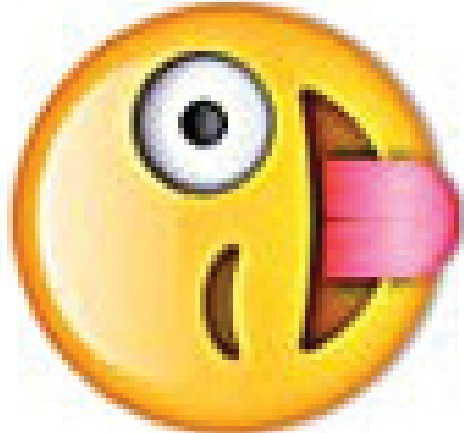
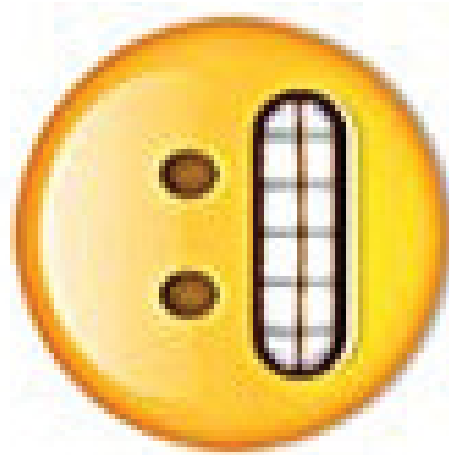
- סמלים (נספח א').
- סמל תנועת עוז (נספח ב').
- חזון התנועה (נספח ג').
- המנון התנועה (נספח ד').
- מטרות התנועה (נספח ה').
- התנועה במספרים (נספח ו').

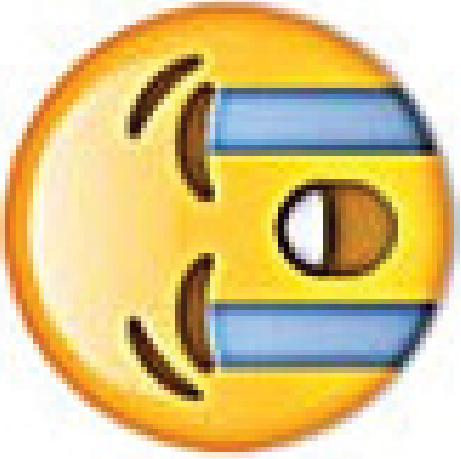
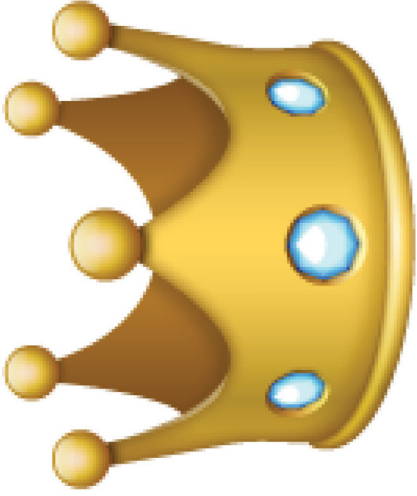
נסבחים
א - סמלים

נספחים
ב- סמל עיד

נספחים

ג- חזון התנועה

**"תנועת עוז שואבת
 לגדל את ילדי ישראל
 על יסודות איתנים
 של יהדות,
 אהבת העם והארץ
 ולהקנות להם
 כישורי חיים"**

נספחים

ד - המנון התנועה

**עוז עוז, זוהי התנועה,
 תנועת הילדים האהובה,
 עוז עוז, זוהי הסיסמה,
 כוח וגבורה אצלה נמצא
 הדגל שלנו גבוה מתנוסס,
 עליו חרוטים כל שורשי העץ
 עם ישראל, תורת ישראל,
 יחד כאן בארץ ישראל
 את כל השלושה נכבד ונאהב,
 באורה, בחמדה ובעמישב
 נגדל ונפרח, עם שורשים עמוקים
 נצמיח פירות טובים ומתוקים,
 נישא תפילה ליושב במרום (2*)
 ה' עוז לעמו יתן
 ה' יברך את עמו בשלום!**

נספחים

ה- 12 מערות התנועה

1. **הטמעת יסודות חינוכיים איתנים** - אנו פועלים בגיל התום, הילדים פתוחים לשמוע ולקבל ללא ציניות ומחסומים. ההשפעה של התוכן בגילים אלו אדירה, אנו מאמנים כי היסודות שאנו מטמיעים בגיל הילדות נחקקים בעוצמה בנפשם של הילדים.
2. **עיצוב הזהות הדתית** - תנועת עוז הינה תנועה דתית המחנכת את חניכיה לאהבת ה', קיום מצוות, יראת שמיים ואהבת תורה. ילדים אלו, תינוקות של בית רבן, מקיימים את העולם בהבל פיהם.
3. **מיומנויות חברתיות** - כתנועה לא פורמלית אנו מעלים על נס את החשיבות במפגש הבין אישי, ביצירת קשר עין, בערכי החברות והאחוזה שאנו רוצים להטמיע בקרב חניכי התנועה.
4. **הגדלת המשתתפים בחינוך הלא פורמלי** - הפניה לכיתות א-ג נועדה בין היתר לפנות לקהל שאינו מגיע לתנועות וארגוני נוער. לכן אנו פועלים פעמים רבות בבתי הספר כדי להגיע למסגרת הקבועה של הילדים והמשפחות שאינם לוקחים חלק בדרך הטבע בתנועות וארגוני הנוער.
5. **צמצום פערים חברתיים** - תנועת עוז שמה למטרה לפעול בשכונות מוחלשות בישראל, אנו מאמנים שההשתלבות בחינוך לא פורמלי מקנה לילדים הזדמנות לשבור תקרות זכוכית, לחלום, להתנסות במנהיגות ובלקיחת אחריות, מקנה מסוגלות וביטחון עצמי כל אלו ועוד הינם כלים משמעותיים למוביליות חברתית.
6. **תהליכים חינוכיים עמוקים** - חינוך הוא לא רק תוכן אלא גם תהליך, בתנועת עוז אנו מנסים לחנך בצורה תהליכית, שלב אחרי שלב, להיות רלוונטיים לאתגרי הגילים השונים בתנועה.
7. **אהבת עם ישראל** - חניכי תנועת עוז מתחנכים לאהבת האדם בכלל ולאהבת ישראל בפרט, אנו פונים לקהלים שונים ומגוונים על הסקאלה בחברה היהודית, מחנכים לעין טובה ולימוד זכות על כל אחד מעם ישראל.
8. **שייכות קבוצתית** - קבוצה נותנת כוח, שייכות ומשמעות. אנו משקיעים בבניית שבטים שפועלים בכבוד, בהדדיות, באמון, בשותפות.
9. **חיזוק הקשר המשפחתי** - אנו מאמינים בחיזוק התא המשפחתי, הקשר בין הילדים להוריהם והקשר הרב דורי עם סבא וסבתא.
10. **התנדבות** - תנועת עוז דוגלת באכפתיות ובעשיית חסד, במעורבות בחיי הקהילה והחברה. במבט ראשון נראה שהחניכים של עוז קטנים בגיל, אבל אנו מאמינים בחסד ובהתנדבות כדרך חיים על כן אנו מאמינים שאין גיל מוקדם מדי להתנדבות.
11. **חיבור לארץ ישראל** - חניכי התנועה גדלים לאהבת הארץ, ציונות, וחיבור לארץ ישראל דרך הרגליים, שירים, דמויות, היסטוריה, מורשת ועוד. אנו מגדלים את דור העתיד של ארץ ישראל.
12. **קליטת עליה** - אנו רואים את עצמנו כתנועה ציונית שרוצה להמשיך ולממש את החזון הציוני ובראש בראשונה לסייע לכל יהודי שעושה עליה לארץ ישראל להיקלט בצורה טובה. בגילים אלו יש לנו יכולת לסייע רבות לקליטה של ילדי העולים בארץ. אנו פועלים להקמת סניפים בקרב אוכלוסיות עולים ובחינוך לקבלה ולקליטה בריאה ונכונה.

נסכחים

1- התנועה במספרים

8,000

1,000

90

90

37

5

4

3

2

1

2- חודש ארגון - תודה - לחיי העם הזה!

רצינול היחידה:

חודש ארגון זה השיא! השיא ברמת ההדרכה, השיא מבחינת החניכים, השיא מבחינת האווירה והכל קורה בסניף שלכם! חודש ארגון הינו הזדמנות לחזק את ההזדהות של החניכים עם השבט, עם הסניף ועם ערכי התנועה, לצאת קצת מהמסגרת הקבועה ולהיות "משוגעים לדבר". כל נקודת שיא מתרחשת מתוך אטמוספירה של יצירתיות, הבעה אישית, לקיחת אחריות ורצון להיות חלק ממשהו גדול. כשהמדריכים יחליטו שהשנה חודש ארגון יהיה ברמה הכי גבוהה שהסניף ראה למרות כל המצב - ככה הוא יראה! האווירה של החודש, הפעולות, המפקדים, יישומי הנושא - הכל הכל תלוי בצוות.

מבנה היחידה:

1. חודש ארגון - מה זה? (10 דקות)
2. סבב תודה (10 דקות)
3. מדינה של גיבורי על (10 דקות)
4. לחיי העם הזה (10 דקות)
5. פאזל - מה מצפה לנו בחודש? (20 דקות)
6. הופכים חלומות למציאות - (10 דקות)

מהלך היחידה:

1. **חודש ארגון - מה זה? - 10 דקי**
נחלק דפים לבנים. נבקש שיכתבו/יציירו מה זה בשבילם חודש ארגון? מה הם אוהבים בחודש ארגון? מה הם חושבים שיהיה כיף לעשות בסניף ועם החניכים החודש? לאחר מכן נעשה סבב - מי רוצה לשתף אותנו במה שהוא צייר/כתב? האם מה שציירתם שכיף לעשות קשור לנושא של החודש? אפשר להעביר דרך זה את המסר? או שזה רק כיף? נסביר - אנחנו רוצים שכל מה שעושים החודש יהיה קשור לנושא, יעזור לנו להעביר לחניכים ולהפנים בליבם את הנושא החשוב. כמובן יש גם הרבה כיף!!! אבל לא שוכחים את המטרה.

2. סבב תודה - 10 דקי

נפתח בסבב תודה, כל אחד יגיד דבר אחד שעליו הוא רוצה להודות ביום הזה. משהו אחד שקרה לו היום ועליו הוא מודה.

נסביר ששריר התודה הוא שריר חשוב, שעלינו לעבוד עליו ולפתח אותו. יש כל כך הרבה אנשים סביבנו שראויים לתודה שלנו, ועלינו לומר להם אותה.

3. **מדינה של גיבורי על - 10 דקי**

נשאל: מי פגש פעם גיבור על? מה התכונות של גיבור על? מה הופך אותו לכזה?

נקריא את הקטע:
 המורה לתנייך הוא בעצם לוחם בקומנדו, והגננת היא בכלל קצינת מודיעין.
 אף אחד לא ידע שהשכן ההיטיקיסט המפונפן הוא מ"פ בשריון, ולא שם לב שהקבלן עם הכובע המצחיק שבונה את הבית ממול הוא טייס קרב. שעורכת הדין המחוייטת מהדירה למעלה טוחנת משמרות בתור קמב"צית באוגדה, והמוכר המצחיק מהמכולת הוא צלף, שכרגע שוכב על איזה גג חצי הרוס בעזה. אומרים שמנהלת הסניף הקשוחה של הבנק היא סגנית מפקדת גדוד בפיקוד העורף במלונות בים המלח, ונהג האוטובוס החייכן מפקד על סוללת תותחים בצפון, והמעצבת פנים המתוקתקת היא פראמדיקית באיו"ש. האגדה מספרת שהסטודנט החנון לפיזיקה הוא בכלל מהשייטת, שעושה מבצעים דמיוניים, אף אחד לא יודע איפה. או שהוא בכלל במטכ"ל.
 הם נראים בני אדם מן הישוב, עם בגדים רגילים, עבודה רגילה וחיים רגילים. אבל זה הכל סיפור כיסוי.
 כי כשפתאום צריך, אז הם פותחים איזה ארון נסתר, מגירה עלומה, או ארגז מתחת למיטה, ומוציאים את גלימת הקסם של המילואים ויוצאים להציל את העולם. אנחנו נראים רגיל, אבל באמת באמת - אנחנו מדינה של גיבורי על.
 (אסף פרי)

נשאל שוב והפעם נדייק: מי פגש פעם גיבור על? מה התכונות של גיבור על? מה הופך אותו לכזה?

4. **לחיי העם הזה - 10 דקי**

נצפה [בסרטון](#).
 לאחר מכן, נשאל: אילו פעולות ראינו בסרטון?
 מי יכול לתת דוגמה למעשה נוסף, שלא ראינו בסרטון שמישהו מעם ישראל נרתם למען אחרים? במהלך המלחמה זכינו לראות את הערבות ההדדית בין כל חלקי העם. כולם יחד נרתמו לטובת הצלחת עם ישראל במלחמה.

בעקבות המצב, בחרנו להוסיף ולדייק את נושא חודש ארגון: "תודה - לחיי העם הזה".
 במהלך החודש נכיר תודה לעם המדהים שלנו, שפעל בצורה מעוררת השראה במהלך המלחמה. נודה על הזכות להיות חלק מעם ישראל.

5. **פאזל - מה מצפה לנו בחודש? - 20 דקי**

נכין מראש חלקי פאזל ([נספח א'](#)) עם נקודות הקשורות לחודש. ניתן למדריכים להרכיב את הפאזל.

לאחר שירכיבו את הפאזל, נבקש מכל אחד לבחור נקודה אחת ולנסות להסביר מה צריך לעשות כדי שהנקודה הזאת תקרה בצורה רצינית החודש - לדוגמה מה עושים כדי שיהיו פעולות שוות בשלישי ושבת? מה עושים כדי לארגן הצגה? הופעות ריקודים?
 לאחר מכן נשלים את התמונה - נסביר מה עושים, נחלק אחריות, נכתוב בלוז חודש ארגון - למי נתנו משימה ומתי - ונמשיך להסביר הבאים.

הנקודות בפאזל:

- פעולות שלישי ושבת בנושא "תודה- לחיי העם הזה!".
- מפקדים אדירים בשבתות.
- מוראליים וציופרים מדהימים, אווירה חזקה בסניף בחודש.
- פרסום הפעילויות, גיוס חניכים, הכנת הפעילויות (פעולות מאתר התנועה).
- ההופעות - סגירת תאריך ומקום (חלק משבת ארגון או באמצע שבוע).
- הצגה או קטעי קריאה - בחירת החניכים ה"כוכבים", אימונים, תפאורה והפקה.
- ריקודים - כל שבת בוחר שיר ומכין ריקוד.
- מיצגים - בונים את הנושא עם השבט במיצג שעשוי מיצירה של החניכים. הדבקות, צביעות, ציורים על קאפה וכו'.
- ציפור סניפי ושבטי להופעות.
- סרטון ארגון - בהופעות, תמונות מהפעילות ועוד.

מי מוביל את כל זה? אנחנו. צוות ההדרכה. כדי שכל זה יעבוד ויהיה כיף! צריך לדעת לעבוד ביחד בתור צוות, ולעשות הכל ברצינות ובצורה טובה!

6. הופכים חלומות למציאות - 10 דקי

אחרי שהבנו מה מצפה לנו בחודש, ומה אנחנו צריכים לעשות כדי שהחודש הזה יהיה הכי מטורף שיש. נבקש מכל מדריך לחשוב על חלום אחד שהוא רוצה להגשים בחודש הזה. זה יכול להיות חניך נוסף שמגיע לסניף, חניכה שתצייר ציור, כל השבט יצאו להתנדבות וכו'. אחרי שכולם יחשבו, נחלק לכל מדריך דף בצבע כחול, עליו יכתוב את החלום. לאחר מכן, נחלק לכל אחד דף נוסף בצבע ורוד, עליו כל מדריך יצטרך לכתוב דרך אחת בה הוא יוכל להגשים את החלום - מה הוא צריך לעשות כדי שהחלום יתגשם. נאסוף את כל הפתקים ונערבב. נחלק לכל אחד 2 פתקים - כחול וורוד. כל מדריך יקריא את החלום שקיבל, מדריך שחושב שיש לו בפתק הורוד פתרון לחלום- יציג אותו.

7. סיכום:

חודש ארגון הוא ה-שיא! תשקיעו, תתאמצו ובעז"ה החודש הזה יהיה מקפצה לכל השנה. חשוב לזכור שכולנו ביחד, לכולנו יש חלומות ויחד נצליח להגשים אותם!

ציוד:

- מחשב ומקרן.
- פאזל חודש ארגון (נספח א').
- פתקים ורוד וכחול + כלי כתיבה.

נסבחים
א - באזל חודש ארגון

<p>מוראליים וצ'ופרים מדהימים, אווירה חזקה בסניף בחודש.</p>	<p>פעולות שלישי ושבת בנושא "תודה- לחיי העם הזה!"</p>
<p>פרטון ארגון - בהופעות, תמונות מהפעילות ועוד</p>	<p>פרסום הפעילויות, גיוס חניכים, הכנת הפעילויות (פעולות מאתר התנועה).</p>
<p>ההופעות - סגירת תאריך ומקום (חלק משבת ארגון או באמצע שבוע).</p>	<p>מבקדים אדירים בשבתות.</p>
<p>ריקודים - כל שבת בוחר שיר ומכין ריקוד.</p>	<p>הצגה או קטעי קריאה - בחירת החניכים ה"כוכבים", איתונים, תבאורה והפקה.</p>
<p>צ'ופר סניפי ושבטי להופעות.</p>	<p>מיצגים - בונים את הנושא עם השבט בתיצג שעשוי מיצירה של החניכים. הדבקות, צביעות, ציורים על קאפה וכו'.</p>

3- הכנת פעולה

רציול היחידה:

רוב פעילות המדריך מעבר לשעות הסניף, מתמקדת בהכנת פעולות ומערכים, אחת ההתמודדויות של מדריכים במהלך השנה היא פשוט בניית פעולה. במקום לאלתר דרך חברים והאינטרנט פעולות, נלמד אותם בצורה מסודרת איך לבנות פעולה מסודרת שלב אחרי שלב.

מבנה היחידה:

1. חשיבות הפעולות (10 דקות)
2. מבנה פעולה (20 דקות)
3. בניית מערך פעולות קבוצתי (15 דקות)
4. סיכום (5 דקות)

מהלך היחידה:

1. חשיבות הפעולות - 10 דקי

בקבוק מסתובב:

נושיב את כל המדריכים במעגל ונשים את הבקבוק באמצע המעגל. נסובב את הבקבוק במהירות ונחכה שהוא יעצור, ברגע שהבקבוק עוצר, שני המדריכים שהבקבוק מכוון אליהם (התחתית והפקק) יחליפו מהר מקומות. מי שמגיע ראשון למקום החדש מנצח, רק המדריכים שהבקבוק מכוון עליהם צריכים לקום.

דין - נשאל: למה אנחנו בכלל מעבירים פעולות?

בא פשוט נותר על הרעיון ונלמד את החניכים בדיוק כמו בבית הספר, תכלים פשוט חבל על הזמן שלנו. נסכם את התשובות שלהם על הלוח.

רעיונות לתשובות:

- א. מחבר את החניכים לתנועת הנוער כל שבוע מחדש.
- ב. מאפשר לחניכים לקבל ידע בצורה מהנה ולא רק לשבת על כיסא ולהקשיב.
- ג. מחבר בין כלל חניכי הקבוצה.

כלומר, כשאנחנו מעבירים פעולות, אנחנו בעצם נותנים לחניכים ידע בצורה מהנה, החניכים בוחרים להגיע אלינו לתנועה כל פעם מחדש, הם לא חייבים, הם פשוט רוצים וזה נותן לנו את הדרך להשפיע עליהם בצורה טובה ביותר.

תחשבו על חניך שאין לו הרבה חברים, בבית ספר הוא לא כל כך מסתדר עם הלימודים ורק בפעולות הוא פורח ומשחק עם כולם, פעמיים בשבוע למשך שעה הוא אדם אחר, עם אור בעיניים, עם שמחה והתלהבות.

2. מבנה פעולה - 20 דקי

נשאל: כמה פה כבר העבירו פעולה במהלך החיים שלהם? מה אתם עושים במהלך הפעולה שלכם? איך אתם בונים פעולה? מה חשוב שיהיה בפעולה?

מבנה פעולה מורכב מחמישה שלבים:

שיווק « פתיחה » גוף הפעולה « מסר » סיום.

נקח את הבקבוק למרכז המעגל ונסביר ביחד עם הבקבוק על הרעיון של מבנה פעולה.

א. שיווק - העטיפה של הבקבוק

אם אני אתן לכם שני בקבוקים של קוקה קולה לשתות מהם, אחד מהם יהיה עם עטיפה ואחד בלי, מאיזה בקבוק תעדיפו לשתות? מהבקבוק עם העטיפה. למה? כי זה פשוט נראה אחרת ויותר טוב. בדיוק ככה הפעולות שלנו, דבר ראשון הן בנויות על שיווק טוב. שיווק טוב נוצר באמצעות הודעה בקבוצה עם ההורים, ובאמצעות טיזרים מקדימים. לדוגמה: לשלוח תמונה שלכם בקבוצה חצי שעה לפני הפעולה עם הציפור שמקבלים בסוף הפעולה, או תמונה שלכם עם אביזר שקשור לפעולה וכתוב בהודעה- רוצים לדעת איך סנדל שורש קשור לפעילות שלנו היום? היום בשעה 16:00-17:15 פעילות נעליים מגניבה, מחכים לכם אורי ומאיר! ככל שהשיווק שלנו - יהיה יותר טוב, ההורים של החניכים ירצו לשלוח את החניכים אלינו לפעילות, כדי שהם יקחו חלק ביחד עם כולם. לכן, תמיד כדאי להראות שכל פעולה היא דבר מיוחד, ולא עוד סתם פעולה.

ב. פתיחה- פק"ק של הבקבוק

ראשי תיבות של פתיחת קשב קהל.

נשאל: איך אתם פותחים את הפעולות שלכם? כמה זמן לוקח לכם עד שהפעילות שלכם מתחילה? 5 דקות? 10 דקות? לא חבל על הזמן הזה?! כשאנחנו מתחילים את הפעולה, יש לנו את דקת הזהב, דקה שבה כל החניכים מרוכזים במה שאנחנו אומרים והחניכים מחליטים אם להקשיב לנו בפעולה. ברגע שיש פתיחה מגניבה, כולם מקשיבים על ההתחלה.

דוגמאות לפתיחה מהירה:

מורל שבטי, אביזרים במרכז המעגל, תחפושת שהמדריך לובש, מעבר למקום אחר, משחק מהיר שפותחים איתו, סיפור מהאגדות - אלו הדברים שגורמים לחניכים שלכם להקשיב לכם כבר מההתחלה.

ג. גוף הפעולה- הבקבוק עצמו

נשחק משחק קצר - אבן נייר ומספרים עם בקבוק.

נחלק את החניכים לשתי קבוצות ונעמיד אותם אחד מול השני, את הבקבוק נעמיד באמצע בין 2 הקבוצות. נבחר שני מתנדבים שיגיעו למרכז המעגל ויקחו ביד את הבקבוק, שני המתנדבים ישחקו אבן נייר ומספרים. מי שמנצח צריך לגעת עם הבקבוק בשני, ומי שמפסיד רץ לקבוצה שלו לפני שהוא נגע בו. גוף הפעולה שלנו בנוי ממשחקים, סיפורים ודיונים. יש משחקים שמתאימים לחניכים שלנו ויש כאלה שלא, לדוגמא: תופסת, מחבואים, דג מלוח, שני כלבים ועצם - להיט.

אבל מלחמות צבע, זריקת כיסאות, מלחמת אוכל או פשוט כל פעולה מחדש כדורגל - פשוט לא עובד. כנייל לגבי סיפורים, כל סיפור שנבחר להעביר בפעולה שלנו - צריך להיות מותאם לגיל של החניכים שלנו.

ד. מסר- התחית של הבקבוק

הכל בנוי על המסר, המשחקים שלנו, הסיפורים שלנו, ההצגות שלנו, הכל בסוף צריך להיות קשור למסר שלנו. איך להעביר מסר בצורה טובה?

שלושה כללים חשובים!

1. לא להעביר אותו בסוף הפעולה - אך אחד לא מקשיב!
2. להעביר אותו תוך כדי הפעולה שלכם, לחזור עליו שוב ושוב!
3. לדאוג למסר קצר וקולע- "תעזרו לחבר שלכם כמו שהייתם רוצים שיעזרו לכם!"

ה. סיום - השלוק האחרון

מי פה אכל גלידה לאחרונה?

תחשבו שהייתי מביא לכם גלידה טובה, משהו טיל בטעם וניל, אבל בסוף הגלידה, בביס האחרון היה טעם של חציל - איזה טעם נשאר לכם בפה? של באסה.

לכן אם אתם רוצים שהחניכים שלכם יהנו מהפעילויות ויזכרו אותם בצורה טובה? תדאגו לסיים בצורה טובה - ציפור, סיפור, ממתק, כל מה שיגרום להם להנות בסוף.

דו"ח פעולה

אוקיי סיימנו פעולה, מה עכשיו?

נקרא את המשפט ונשאל אותם מה הוא אומר בשבילים:

"כל גיחה שלא תוחקרה - מעולם לא התקיימה" (חיל האוויר).

המשפט מדבר על חיל האוויר, כל גיחה של מטוס שלא עשו עליה שיפור שימור בסוף כאילו לא התקיימה - זו אחת הסיבות שחיל האוויר נמצא היום ברמה הכי גבוהה.

כדי ליצור פעולה טובה, צריך תמיד להשתפר וללמוד מטעויות.

אם חניכים מסוימים מפריעים לי ואני לא עושה עם זה שוב דבר - הם פשוט ימשיכו להפריע לי. לכן חשוב לעשות כל הזמן ביקורת ולראות איך מתקדמים כל הזמן ושואפים קדימה.

נקריא את הקטע של יוני נתניהו ונלמד על חשיבות השיפור המתמיד (נספח א').

מה צריך שיהיה כתוב בדו"ח פעולה מסודר?

א. כמה חניכים היו?

ב. איזה משחקים עבדו בצורה טובה?

ג. איך פתחנו את הפעילות?

ד. מה היה המסר שלנו?

ה. איזה חניכים הפריעו?

ו. איך אנחנו מרגישים בסוף הפעולה?

3. בניית מערך פעולה קבוצתי - 15 דקי

נשאל: מה הזמן הכי טוב לבניית פעולה?

בערב? בבוקר? חצי שעה לפני הפעולה?

התשובה היא בדיוק אחרי שבנינו את הפעולה האחרונה, כלומר אם כבר ישבנו, השקענו מחשבה, נכנסנו למצב של כתיבה, יאללה בוא נעבוד כבר על כמה פעולות.

לכן כל תחילת חודש, אנחנו בונים את כל 8 הפעולות של החודש יחד עם הקומונרית!

ההמלצה כי טובה היא להגיע כל הצוות לישיב"צ, כל זוג בונים סדרת פעולות ויש לכם כבר מאגר של 6-10 פעולות לחודש הקרוב.

איך לבחור נושא למערך?

א. חניכים - מדבר אליהם, יש להם אפשרות להתקדם.

ב. מדריכים - מדבר אליכם, ערכי התנועה.

ג. התנועה - לכל חודש יש נושא עם מערך פעולות לפי הנושא השנתי.

מה כולל מערך טוב?

פעולות רגילות, פעולת שיא, פרסום המערך להורים ולחניכים, ציפורים קשורים.

נבנה יחד בקבוצות מערך לדוגמא, נבחר נושא כמו "כבוד הדדי", "ענווה" או "אלימות".

ונפתח את הנושא יחד עם המדריכים - לדוגמה מערך פעילות בנושא אלימות.

נשאל: למה המילה "אלימות" מתקשרת?

"סור מרע", "עשה טוב", שימוש בכוח למטרות טובות, "אלימות מילולית", "אלימות פיזית", גיבוש השבט

וכו'. אחר כך ניקח את כך המרכיבים של מערך ונשבץ אותם יחד במערך מסודר.

א. הכנת פעולה: נחלק את המדריכים לזוגות עם דף ועט, נבקש מהם להכין פעילות שבנויה מסיפור קצר מאד ומשחק וניתן להם להתחיל לעבוד. אפשר ורצוי להיעזר בדף הכנת פעולה (נספח).

ב. התנסות: נבחר 2 זוגות, כל זוג יציג את הפעילות שלו וידגים אותה על הקבוצה.

ג. משוּב הדרכה: לאחר סיום הסיפור או הפעילות (ניתן גם לעצור באמצע) המנחה יתן משוּב לזוג ביחד עם הקבוצה.

למה הייתה הקשבה טובה? מתי היה יותר קשה ולמה? המנחה ימקד את המדריכים על היתרונות והחסרונות שלהם. (כמובן תוך רגישות ועדינות מופלאה וטקט רציני ביותר).

עקרונות נפוצים: חוסר נוחות, חוסר הכנה והכרה של הפעולה והסיפור, חוסר רגשות והרגשות בסיפור, ביישנות, עריכת תוכן, אופן הדיבור, תנועות ידיים, גישה .

4. סיכום היחידה:

דיברנו ביחידה על חשיבות ההעברת הפעולות לחניכים, על חמשת שלבי הפעולה שיש אצלנו, והתאמנו בסוף על בניית הפעולה.

ציוד:

- בקבוק.
- קטע יוני נתניהו (נספח א').
- דפים לכתיבת מערך הפעולות (נספח ב').

נספחים

א- קטע יוני נתניהו

"רינה, את כמעט בת 16.
 האם את מסוגלת להאמין שחיית כבר כמעט רבע מכל תקופת חיך?
 לחרק, החי רק ימים מועטים, ודאי נדמה שהוא חי תקופת זמן עצומה.
 אולי מסיבה זו נדמה שיש לנו עוד נצח שלם של החיים.
 האדם אינו חי לעולם ועליו לנצל כמידת יכולתו את תקופת חייו, עליו להשתדל
 למצות אותם עד תומם.
 כיצד לנצל אותם, איני יכול לומר לך, אילו הייתי יודע,
 הלא מחצית מהחיים הייתה נפתרת.
 אני רק יודע שאיני רוצה להגיע לגיל מסוים,
 להסתכל סביבי ולגלות פתאום שלא יצרתי דבר,
 אני ככל שאר בני האדם שאצים ורצים כמו חרקים ואינם עושים דבר,
 חוזרים על שגרת
 חייהם ויורדים אל הקבר בהשאירם צאצאים שרק יחזרו
 על ה"לא כלומיות" שלהם עצמם.
 מדוע אני כותב לך את כל זה?
 אולי כמחאה על כך שאינך מרגישה בעולם השלם
 שאת רוכשת עם כל יום ויום שחולף בחיים.
 כבר ברגע הזה רכשת משהו. מכל טעות שאת עושה,
 את רוכשת משהו, כל רגע ורגע מחיך הוא תקופת חיים.
 אני חייב להרגיש שכל רגע מחיי אוכל להגיש דו"ח על התקופה שחייתי,
 ובכל דקה מחיי
 אהיה מוכן להתייצב בפני עצמי ולומר - כך וכך עשיתי..
 מתגעגע, יוני."

נספחים

ב- מבנה פעולה

דף כיוון מקוצר להכנת פעולה

1. הנושא הכללי שאני רוצה להעביר ובמה אתמקד

2. מטרת הפעולה (במשפט אחד)

3. מהלך הפעולה בחלוקה לשלבים שיבנו את הנושא כתהליך

4. מתודות להמחשה

5. סיכום הפעולה והרעיון בו עסקנו?

6. משוב לשיפור ולשימור להמשך

בהצלחה!

4- עמידה מול קהל

רצינול היחידה:

החניכים בעוז הם מאתגרים. מה הכוונה? המדריכים בתנועה לרוב מכינים פעולות עם הרבה תוכן והחניכים פשוט לא מקשיבים, הם רוצים לקפוץ, לרוץ והם לא יכולים להקשיב למשך הרבה זמן. נדבר על הדרך החיובית לגרום להקשבה במהלך הפעולה בלי להשתמש בעונשים וסמכות.

מבנה היחידה:

1. פתיחה- סרטון (5דקות)
2. הסבר קשב וריכוז (5 דקות)
3. כללי עמידה מול קהל (10דקות)
4. קתימבי"ה נ"ס (10 דקות)
5. כלים מתודיים (15 דקות)
6. סיכום (5 דקות)

מהלך היחידה:

1. פתיחה - 7 דקי

נראה למדריכים את [הסרטון](#) ארטיק אננס / לחילופין נספר להם אותו בעל פה תוך כדי הצגה. לאחר הסרטון נגיע למסקנה שכדי למכור מוצר צריך לדעת איך למכור אותו. אפשר להעלות הרבה דוגמאות של חנויות, פרסומות... צריך לדעת איך להראות, איך להגיד, איך להשמיע. יש שפה מקצועית. יש מקצוע שנקרא "שיווק". יכול להיות שיש לנו את המסר הכי חשוב בעולם ללמד את החניכים - אהבת ישראל, עזרה הדדית, חסד, כיבוד הורים - אבל אם לא נכניס את המסר בתוך פעולה סופר מגניבה - ונדע איך להעביר אותה נכון - זה לא יעבור. החניכים צריכים הרבה הרבה סיפורים, הצגות משחקים ומתודות! ביחידה הזאת נלמד על העברת סיפורים, הצגות ומתודות.

2. קשב וריכוז - 5 דקי

נסביר על ההבדל בין קשב לריכוז ועל החשיבות שלו במהלך העברת הפעולה שלנו. ההגדרה של קשב - בחירת גירוי אחד מבין גירויים רבים. נשאל: מרגישים את היד? מרגישים את הלשון בפה? את האצבעות ברגליים? פתאום שמים לב לדברים שקיימים, רק שלא הקדשנו להם מחשבה. ההגדרה של ריכוז- לשמור על קשב לאורך זמן. **כלומר המטרה שלנו:** היא להיות הגירוי הכי מעניין בסביבה.

דברים שיכולים להפריע לריכוז שלנו:

גירויים פנימיים: רעב, שעמום לחץ- להוריד למינימום, שלא יהיו בכלל. גירויים חיצוניים: ריח, תחושה, רעש, מראה. נדאג לריח ותחושה נעימים באזור הפעולה. לגבי הרעש והמראה אנחנו רוצים להקטין את הדברים שמסביב ולהגדיל את הרעש והמראה שלנו- להיות המרכז של החניכים בלי פילים מעופפים מאחורי הגב שלנו או בקיר שמאחורינו.

3. כללי עמידה מול קהל - 10 דקי

נבקש מ-4 מתנדבים לספר חוויה מהטיול האחרון שלהם, סיפור מיוחד שהיה בחיים וכו'. כל אחד יקבל משימה (נספח א'), על פיה יצטרך לספר את הסיפור. לאחר מכן נספר סיפור, אך הפעם בצורה המתאימה: בטונים מתאימים, עם תנועות ידיים, בקצב נורמלי, הבעות פנים, מיקוד לקהל וכו'. נבקש מהמדריכים לעמוד על ההבדלים. ננסה לדבר על זה, ננסה להוציא מהם מה ההבדלים בין המקרים. מה היה יותר מעניין, יותר מושך? למה? מה גרם לחשק להקשיב? הרי זה אותו תוכן! מה גרם לדברים להיות יותר אטרקטיביים?

4. קתימבי"ה ני"ס - 10 דקי

נציג את עקרונות הקתימבי"ה ני"ס - (קול, תנועה, ידיים, מבט, בטחון, התלהבות, ניסוח, סביבה). תוך כדי הדגמה חיה! נספר סיפור בחלקים לפי העקרונות הללו. חשוב ממש להדגים את הכל בצורה חיה!! שלא תהיה הרצאה!!

קול: לעצור משפט באמצע, להדגיש משפטים עם קול חזק, טונציה - גיוון בקול, להנמיך פתאום את הקול, ואז לדבר במהירות.
תנועה: קפיצה, ישיבה פתאומית, אסור לעצור במקום, לזוז ולהתקרב תוך כדי לחניך שמדבר באמצע, העיקר לא להיות ארטיק קפוא שלא זז.
ידיים: בזמן הפעולה הידיים גם מדברות. בעיקר מדגימות לפני הגוף את מה שאני אומר, להרים ידיים, לסמן מספרים, למחא כפיים בזמן שמתאים. לא להתגרד הרבה, לא לשחק עם השיער, עט או כל דבר אחר, בלי ידיים בכיסים.

נשחק משחק בזוגות:

כל זוג, עומדים אחד מאחורי השני, אחד עומד מקדימה ומספר סיפור עם ידיים מאחורי הגב. השני מכניס את הידיים במקום הראשון ועושה בשבילו תנועות ידיים על הסיפור.

מבט: יש להיפגש עם העיניים של כל מי שיושב מולך! לעבור אחד אחד יוצר שייכות, הקשבה, לחשוב שאתם ממטרה שמסתובבת ומדברת לכולם.

ביטחון: מתייחס לביטחון העצמי שמשדר המדריך בעת ההדרכה הן באופן אישי והן לגבי התוכן אותו הוא מעביר - באיזו מידה הוא בקיא בתכנים ומאמין בהם, באיזו מידה הוא עומד מאחורי הדברים.

התלהבות ואנרגיה: תכליס התלהבות זה פשוט הכי הכי חשוב, לפני הכל, כל השאר מגיע אוטומטי, תתלהב מההדרכה שלך, ממה שאתה מספר, ממה שאתה מעביר, כל שאר הכללים מגיעים לבד.

כשאנחנו מלאי אנרגיה, תנועות הגוף שלנו יותר טבעיות ויותר קל לנו לבצע אותם בצורה טובה מול הקהל, פשוט להתלהב.

ניסוח: מתייחס לצורה בה נאמרים הדברים, לשים לב שהתוכן ברור והצורה בה הועברו הדברים.

סביבה: יש להתאים את הסביבה בה תועבר ההדרכה לקהל היעד אליו היא מועברת. אם המסר עובר על שכולם שוכבים על הספה בסניף, הוא יעבור בצורה חלשה.

לא לעמוד במקום בו מאחורך יש נוף מטריף או סיטואציה מעניינת, לעמוד הפוך ולדעת לאלתר עם הנוף שממול.

5. כלים מתודיים - 15 דקי

5 הכלים מתודיים שניגע בהם כדי לגרום הקשבה בפעולות: תחרות, אביזרים, סיפורים, מעבר מקום, מורלים.

א. תחרות - 2 דקי

קדימה יש תחרות עכשיו, אני צריך שני מתנדבים!
 התחרות היא פשוטה, לכל אחד דף ועט, מי שמצליח לכתוב יותר שמות מהתנייך ב-2 דקות מנצח! שימו לב הקהל - אסור לכם לעזור. שלוש ארבע קדימה התחלנו! (מלהיבים את המתמודדים בתחרות). תודה למשתתפים, יש עוד שני מתמודדים? משחקים שוב. כולם מתלהבים מאוד כולל המתמודדים. נשאל: למה התחרות היא דבר כל כך מעניין ומלהיב?
 בתחרות אני יכול להוכיח את עצמי, להשתתף בעצמי ואני כל הזמן סקרן לראות מי יצליח. תחרות מאתגרת והיא יכולה לקפל בתוכה תוכן משמעותי מאוד בפעולה!
 אפשר לעשות תחרות על ערכים, על איזה שבט עושה הכי הרבה מורל במפקד, לשלב את התחרות בתוכן של הפעולה ממש ולהשתמש בה להרבה דברים טובים!
 שימו לב שצריך להזהר בתחרות לא לעודד רק את המנצח אלא לעודד השתתפות. שתהיה אורה טובה ולא תחרותית מידי, אצל ילדים קטנים זאת סוגיה רגישה.

ב. סקרנות (אביזרים) - 5 דקי

נעזר במתודה של פתיחת הבקבוק- נפתח אותו לאט, שש..שש.. על כל תנועה קטנה שלנו, ואז כולם במתח מה יקרה..). או במתודה של הדלי-לפני שכולם נכנסים, נתיישב על דלי הפוך, נבקש שינחשו מה יש שם. נשאל: למה הייתם בשקט עכשיו? מה גרם לכם לשתוק ולהסתכל כל כך הרבה זמן?
 נסכים שהעקרון הוא חפצים שגורמים סקרנות.
 כשאני מצליח לגרום לחניכים שלי להיות סקרנים זה בעצם מה שבונה אצלם את ההקשבה, את הרצון להיות חלק.
 מאוד חשוב להכניס בפעולה כמה שיותר חפצים, כמה שיותר דברים מוזרים, חדשים, שהם ירגישו שיש להם דברים מעניינים וכיפיים בסניף. משם אנחנו מושכים אותם לעולם הערכים.
 תחושת הסקרנות היא החשובה ביותר.

ג. הצגה/סיפור - 5 דקי

נספר סיפור אישי עם הרבה פרטים ועם כללי הקתימבייה.
 לאחר מכן נשאל שאלות על הסיפור. הקבוצה תזכור המון פרטים מהסיפור.
 למה? כי סיפור יותר ענין וגורם להקשבה במיוחד אצל חניכים צעירים.
 נסביר: בהצגה או סיפור אנחנו יוצרים מצב של הקשבה מלאה, התוכן הוא חווייתי, סוחף ומרתק! אין חניך שלא יקשיב כשהמדריך שלו מתכופף עם מגבת על הראש ועושה חיקוי של סבתא זקנה, או כשהמדריך מתעטף בוילון אדום וצועק עם מצקת של מטבח "הריעו למלך!".
 זה מעניין, זה מסקרן - זה כלי אדיר להעביר כל תוכן חשוב ואיכותי שבעולם - בלי להילחם כל רגע שיקשיבו.

ד. זרימה: מעבר מקומות ומורלים - 3 דקי

נעצור הכל ונבקש מכולם לעמוד, להחליף מקום, להתחיל לשיר או כל דבר משונה אחר.
 המסר: צריך לדעת לזרום עם החניכים! אתה רואה שמשוה משעמם אותם? הם מתחילים לרקוד לך סמבה באמצע הפעולה - תזרום איתם! תרקוד איתם ביחד! הכל בסדר.
 תתחיל לרוץ איתם פתאום החוצה, לעשות מורל, לעבור לאיזה משחק מגניב, לעבור לסבב שאלות מהיר בנושא אחר, לקום, לשבת לקפוץ. והעיקר - לדעת להיות דינמי וזורם עם החבריה.

6. סיכום:

נשאל: למה מתודיקה כל כך חשובה?

כל מדריך שיושב כאן מכיר את הבאסה הזאת שאתה מגיע לפעולה, אבל פשוט החניכים בעולם אחר.. אין להם כוח להקשיב, אין להם כוח אליך ולא למפקד, חלק בורחים, חלק יושבים במקום אחר, חלק עושים מה שבא להם.. ואז נכנסים להמון שאלות משמעת, לצעוק? לטפל? להוציא את החניכים האלה והאלה?.. כיתות א-ג הם גיל צעיר מאד, סקרן ויצירתי.

יש היום המון גירויים בעולם המדיה שאין לנו סיכוי להתחרות איתם (פלייסטיישן, סמארטפונים, פורטנייט ועוד מליון!) אם לא נהיה רציניים! עם אש בעיניים! אם הילדים לא יהיו סקרנים ולא ירגישו שיש כאן משהו מעניין חדש, תוכן מושקע, יצירתי שמדבר אליהם בגובה העיניים - אז הם מיד יירדמו בשעמום לקול הסיפורים המוכרים, או יתפכו לכם את הפעולה לשדה קרב, שאין איך לצאת ממנו, בעיות משמעת ובעיות צומי בלי סוף.

חניך שרואה מדריך עם אש בעיניים - מדריך שיודע איך להלהיב, איך לשחק, איך להביא את המסר ולהיות מתאים לחניכים - החניכים עפים עליו, הולכים איתו באש ובמים, רק רוצים לשמוע ממנו ולהיות בפעולות שלו.

לא מספיק רק לקחת פעולה מוכנה. צריך לקחת אותה ולהתאים אותה לחניכים שלי!

העיקרון שלנו - פעולות שיש בהם אווירה טובה. הרבה עניין וחוויה, משחקים ותחרויות, סיפורים והצגות - ככה המסר עובר בצורה הטובה והכיפית ביותר.

האווירה הטובה - יותר חשובה מכל הערות המשמעת ביחד. עדיף לנו שבט שמח וקצת מבולגן מאשר חבורה שיושבים כמו בכיתה, לא זזים, מפחדים מהמדריך ולא אוהבים אותו. בגיל הזה העיקר לתת להם להוציא את הכוחות שלהם!

ציוד:

- מחשב ומקרן.
- בקבוק / דלי.
- כרטיסיות סיפור עמידה מול קהל (נספח א').

נספחים

א- סיפור עמידה מול קהל

**עליך לדבר ממש
ממש מהר**

**עליך לדבר מונוטונית,
בלי לשנות את הטון
בכלל**

**עליך לדבר עם ידיים
מאחורי הגב**

**עליך לדבר כשאת/ה
מסתכל/ת רק
על התקרה**

**עליך לדבר ולהגייד כל
חילה שנייה כאילו**

5- עבודה עם מד"ש

רצינול היחידה:

"בשביל לעבוד טוב - צריך לעבוד חכם".
האתגר הכי גדול היום של מדריכים הוא עבודה עם מד"ש, איך מחלקים עבודה בצורה טובה? איך דואגים ששני הצדדים מקבלים החלטות יחד?
מטרת היחידה היא לדבר על היתרונות של עבודה עם מד"שים לאורך השנה ולתת להם כלים פרקטיים יחד עם נקודות מחשבה על עבודה בצוות.

מבנה היחידה:

1. חשיבות העבודה בצוות (5 דקות)
2. משחקי קבוצה בזוגות (10 דקות)
3. טיפים פרקטיים (5 דקות)
4. יתרונות של מד"ש (5 דקות)
5. איך לתת ביקורת (10 דקות)
6. סיכום (5 דקות)

מהלך היחידה:

1. חשיבות העבודה בצוות - 5 דקי

נקריא את הקטע למדריכים:
"ישנם שתי דרכים להתקדם בחיים. יש אותם אנשים, המסתערים קדימה, לבדם, בכל הכוח והמרץ, נלחמים בקושי, במכשול- אך לעיתים תש כוחם, שכן כוחו של האדם הוא מוגבל...
לעומתם, יש את אלו הבוחרים בדרך אחרת, שונה- דרך של עבודה משותפת.
ההתקדמות איטית, המסע המשותף קשה לעיתים, אך התוצאה- מדברת בעד עצמה!
כוחה של של עבודה משותפת רב, יכולותיה רבות, ואם יפול אחד, ינשא על כפיים תומכות..."
בהדרכה כמו בחיים, יש לכל אחד שני דרכים, יש אפשרות לעבוד לבד ולהיות לבד ראשון בפסגת ההר - להיות מלך העולם.
יש דרך איטית יותר להגיע לפסגת ההר, אבל שווה יותר והדרך הזאת היא לעבוד עם חבר, חבר אמת שיעזור לך בדרך, שישים לב אליך, שיתן לך כתף שצריך.
באיזה דרך אתם עומדים לבחור?"

נשאל: האם אתם מסכימים עם הקטע? מתי הרגשתם שביחד עדיף על לבד? מתי לא?

2. משחקי קבוצה בזוגות - 10 דקי

יאללה כולם לעמוד, יש לנו משחק מגניב.
כשהמנחה אומר שתיים- על הקבוצה להסדר בזוגות, כשהמנחה אומר שלוש - בקבוצות של שלוש, וכשהמנחה אומר ארבע - קבוצות של ארבע. יאללה התחלנו!
לאחר כמה פעמים, נבקש שישארו עם בן הזוג שלהם עכשיו. (הערה למנחה - לעשות את הטוויסט מהר ולא לתת להם להחליף את הבן זוג שלהם).

נכריז שיש להם דקה למצוא כמה שיותר תחומים משותפים ולרשום אותם על הדף - לדוגמה שניהם מדריכים בעוז, שניהם אוהבים כדורגל, שניהם לא אוהבים חצילים וכיוון הזוג שמצליח לרשום הכי הרבה דברים משותפים מנצח!

ספיד דייטינג

נחלק את המדריכים לשתי קבוצות ונשיב את כל המדריכים בשני מעגלים : מעגל פנימי ומעגל חיצוני.
המעגל הפנימי עם הפנים כלפי חוץ והמעגל החיצוני עם הפנים כלפי פנים, ככה שמי שיושב במעגל החיצוני יש מולו מדריך אחר מהמעגל הפנימי.
ניתן להם סדרת שאלות, כל פעם שאלה אחת שהם צריכים לדבר אחד עם השני.
ברגע ששני הצדדים דיברו, נמחא כף, כל אחד מהמעגל החיצוני יזוז אחד ימינה וככה הזוגות מתחלפים

(מעגל פנימי לא זז)
ברגע שהזוגות מתחלפים, מחליפים גם שאלות.
שאלות לדוגמה:
א. למה נכנסת להדרכה?
ב. מקרה מצחיק שהיה לך בהדרכה.
ג. מקרה שהיית רוצה לפתור בשבט שלך.
ד. חוויה מהטיול האחרון שלך.
ה. מה אתה הכי אוהב לאכול ולמה?

נחזור על אותן שאלות, רק שהפעם כל זוג מדיישים ישב ביחד.

3. טיפים פרקטיים - 5 דקי

נסביר שעכשיו נציג 3 טיפים איך לעבוד יחד בצוות.

א. תדברו!

המדייש שלך צריך יותר מהכל, שפשוט תקשיב לו, ושתדבר איתו.
שהוא יוכל להתייעץ אתך במידת הצורך, מה אתה חושב על החניך הזה, מה אתה רוצה שנעשה בפעילות הקרובה? תתנו אחד לשני את המקום הזה ותהיה לכם הדרכה בשמיים!

ב. חפשו תחומים משותפים:

שניכם אוהבים לנגן? איזה יופי, מעולה! תעשו פעולה על מוזיקה.
שניכם אוהבים ספורט? אחלה! תעשו פעולה עם משחקי כדור.
שניכם אוהבים חיות? תעשו פעולה עם משחקי חיות וגיוגל.
נלמד את המדריכים לפעול בתחומים המשותפים שלכם בכל פעולה, ככה הם יוכלו להנות מהפעולות ששניהם מעבירים יחד.

נבקש מכל זוג לחשוב על חלום משותף, או פעילות שיא שקשורה לשבט שלהם. אחרי שהם מחליטים על חלום משותף, אפשר להתחיל לבנות אותו יחד איתם ולעשות חלוקת תפקידים מסודרת.

ג. ביקורת סנדוויץ':

כשנתנים ביקורת צריך ללמוד איך לדבר, בסוף אנחנו רוצים שהמדריך השני יהיה איתנו, אנחנו רק מעדיפים לשפר אצלו התנהגות מסוימת.
איך לתת ביקורת? מאוד פשוט כמו סנדוויץ'! מה הכוונה?
שלב ראשון- לפתוח בפירגון, בנקודה טובה שאתם חושבים שקיימת במדייש/יית שלכם, תשמע אתה יודע להעביר מסר, עשית את היון בצורה מעולה!
שלב שני- להגיד בצורה מכבדת למדשיי/ית שלכם, נקודה ספציפית שאתם חושבים שצריך לשנות, לדבר על נקודה ספציפית ולא אתה צריך להשתפר בהדרכה- זה לא אומר כלום.
שלב שלישי- תפרדו בטוב, עם חיוך, להגיד אחד לשני מילה טובה ולאחל בהצלחה, יאללה יש לכם שבט להרים יחד!

4. יתרונות של מדייש - 5 דקי

נשאל: מי יכול לתת לנו יתרון בעבודה משותפת? למי יש רעיון במה זה מקדם אותנו? נציג את היתרונות של עבודה משותפת:

א. זווית ראייה:

מדריך נוסף, מספק לנו עזר זווית ראייה על השבט ועל כל חניך, אנחנו תמיד יכולים להתייעץ ולקבל עזר נקודת מבט לגבי השבט שלנו עם עזר מדריך, לא תמיד אנחנו רואים את הכל בצורה הנכונה. נקודת מבט נוספת יכולה תמיד לעזור לנו לקבל החלטה בצורה טובה.

ב. החניכים:

למה נכנסתם להדרכה? בשביל החניכים. לכל מדריך יש סגנון מיוחד משלו, יש חניכים שיותר יתחברו לסגנון של איציק המדריך ויש חניכים שיותר יתחברו לסגנון של חיים המדריך, אנחנו לא יכולים לדעת. לכן, שיש שני מדריכים, כל חניך יוכל להתחבר למדריך שיותר מתאים לסגנון שלו וככה כל חניך ימצא את עצמו בשבט.

ג. חלוקת עבודה:

"כשעובדים בזוג - עובדים פי שלושה יותר מהר." סוף ישיבה, הכנה לאירוע סניפי או גיוס חניכים, תמיד בסוף תגיע חלוקת עבודה בין כולם. כשיש לנו מדייש, כל מדריך עושה את החלקים שהוא טוב בהם, ויחד מגיעים לתוצאות יותר טובות. מתי זה יתבטא? בעיקר בתקופות של עומס לימודי ובהרמת אירועים גדולים בסניף, זוג ידיים נוספות תמיד יכולות לעזור.

ד. יתרון רביעי - זה מעולה שאתם שונים!

לכל אחד יש תחום שהוא טוב בו, המדריך הראשון אולי יותר משקיע בפעולות, תותח בהעברת מסר לחניכים, אבל המדריך השני יותר טוב בקשר אישי וביקורי בית. ככה החניך מקבל את הצדדים הטובים של כך מדריך. ככה יוצרים שבט מגובש עם שילוב שכל מדריך נותן את מה שהוא יכול וטוב בו.

5. איך לתת ביקורת - 10 דקי

נצפה [בסרטון](#) עד 2:00. לאחר הצפייה, נשאל: מה האישה אמרה למאט ומה הוא הבין מהשיחה? אתם חושבים שהדיבור של האישה מתאים ומקדם? למה מאט קיבל את הביקורת בצורה מאוד חיובית ולא שלילית כמו שהיא התכוונה?

איך אנחנו יכולים לומר ביקורת בצורה נכונה ומתאימה? שתקדם ותעודד ולא תפיל את האדם שמולי?

טיפ ראשון - להבדיל בין בקשה להתקפה.

התקפה - "אתה כל הזמן מאחר לפעולות שלנו."

בקשה - "אני אשמח שתגיע לפעולות בזמן."

לבקשה יש הרבה יותר סיכוי להתקבל אצל המדייש שלכם, והצד השני הרבה יותר מתייחס למה שאנחנו רוצים לומר לו.

טיפ שני - לא לחזור על הדברים שלנו.

"עוד פעם? כמה פעמים אמרתי לך לא לצעוק עליו..."

כשאנחנו חוזרים בדברים שלנו על כל מה שקרה, זה גורם לצד השני לא להקשיב לנו בכלל וחבל.

טיפ שלישי - בלי הסברים פסיכולוגיים.

"אתה לא יודע להדריך - כי אין לך אחים קטנים בבית!"

אל תתנו הסברים פסיכולוגיים לבעיה של המדייש שלכם, אתם רק מעצבנים את הצד השני ולא מקדמים את המטרה שלכם.

טיפ רביעי - בלי הכללות.

"אתה תמיד ככה", "אתה אף פעם לא תשתנה" ברגע שאנחנו מכלילים אנחנו מורידים לצד השני את כל המוטיבציה להשתנות.

טיפ חמישי - לתת ביקורת בזמן הנכון.

אנחנו לא נותנים ביקורת מיד אחרי האירוע, האירוע שבגללו אנחנו מדברים. אם אנחנו נחכה יום או יומיים ונדבר עם המדייש שלנו לאחר מכן, אנחנו מגיעים ומדברים בצורה שקולה יותר ומסודרת יותר וגם הצד השני פתוח יותר להקשיב.

6. סיכום:

נבקש מכל אחד לשתף בטיפ אחד שהוא לקח איתו מהסדנה. נסכם את כל הטיפים שקיבלנו במהלך הסדנה. נדגיש שעבודה עם מד"ש היא לא עבודה רגילה, ולגיטימי ומובן שלפעמים יש אתגרים וקשה. ראינו כמה יתרונות יש לעבודה יחד. תמיד נזכור שהמטרה של כולנו היא החניכים, ככל שנתמד בה- יהיה לנו יותר פשוט וקל.

ציוד:

- מחשב ומקרן.

6- קשר אישי

רצינול היחידה:

חשיבות הקשר אישי בתנועת ילדים היא חשובה מעבר להכל, היא נותנת לחניך ביטחון עצמי שילווה אותו לטווח הרחוק וזאת המטרה של התנועה. "כל ילד צריך מבוגר אחד שיאמין בו".

מבנה היחידה:

1. מתודת הפתקים (10 דקות)
2. שני הכלים ליצירת קשר אישי (20 דקות)
3. ערכת קשר אישי (10 דקי')
4. פרקטיקה קשר אישי (10 דקות)
5. סיכום (5 דקות)

מהלך היחידה

1. מתודת הפתקים - 10 דקי'

נחלק לכל המדריכים פתקים ונבקש מהם שיעשו מהפתקים צורה מסוימת, משהו מיוחד שיגרום להם לזכור את הפתק שלהם.

ניקח את הפתקים ונערבב את כל הפתקים בערימה אחת.

נפזר את החניכים מול כולם וכל מדריך יצטרך לקחת את הפתק שלו.

נסביר שהפתקים הם כמו החניכים שלנו בשבט.

בכל חניך שלנו יש נקודת אור מיוחדת, המטרה שלנו בהדרכה היא לגלות אותה, לזהות את הכישרונות שיש אצל כל החניכים ולהעצים אותם.

ואיך אנחנו עושים את זה בצורה הטובה ביותר? באמצעות קשר אישי.

2. שני הכלים ליצירת קשר אישי - 20 דקי'

כלי ראשון - אהבה - להתעניין בו שירגיש אהוב (10 דקי')

קטע קריאה - אהבה

"כל אדם זקוק לקשר, אדם בלא קשר הוא תלוש בודד ומסכן, חסר אחיזה וכוח, לאדם יש צורך להיות אהוב. זה נכון לגבי כל אדם - מבוגר, איש, אישה. זה נכון לגבי כנסת ישראל שמרגישה אהובה עי"י הקב"ה. לא די להיות אהוב צריך גם לחוש נאהב. אף בחינוך ילדים יש צורך בקשר. החינוך מתחיל בקשר.

לפעמים יש מדריכים ששונאים את חניכיהם כיוון שהתאכזבו מהם. החניכים עושים להם צרות צרורות,

מתחצפים וחסרי הכרת טובה, המדריכים טורחים ומתאמצים, והחניכים משיבים להם שקר וחוצפה, הורסים ובוגדים באמון. לכן המדריכים שלהם שונאים אותם.

שנאה אינה בהכרח להכות. גם טינה בלב זו שנאה.

לא מדובר על העמדת פנים של כעס - שזה טריק חינוכי מתוך אהבת הילד דווקא. מדובר בטינה בלב ממש, החניך מרגיש בכך, הדבר שובר אותו והוא נהרס. הרבה פעמים יש שנאה בלתי-מודעת המסווית תחת שמות

אחרים כמו, חינוך" או ענישה", אבל באמת זה מצב של שנאה. זה תוצאה של תסכול אישי של המדריך

המאוכזב מחניכו. גם המדריך הוא בן אדם. הוא אינו מלאך, קשה לו. ואף על פי כן אין היתר לשנוא. אך גם מצב של אהבה אינו מספיק צריך ביטויים וגילויים של אהבה.

ילד זקוק לגילוי אהבה, לא די, ואי-אפשר, להסביר לו בשכל ובדעת שבודאי אוהבים אותו. כי אינו יודע? והרי המדריך מביא לו ציפורים, משקיע, מגיע במיוחד בשבילו ועוד ועוד. לא! כל זה לא די. הוא צריך שיאמרו לו

שהוא אהוב, לא פעם אחת בפעולת פתיחה, אלא כל שבוע.

האהבה היא לא על תנאי. רק בתנאי שתתנהג יפה. אוהבים אותו ויהי מה. זה הבסיס.

צריך לומר "אם הייתי הולך לחנות חניכים הייתי קונה בדיוק אותך!". אם זה לא כך זה כמו לומר שקנית מקרר שאתה לא מרוצה ממנו - ואתה אומר לא נורא נסבול אותו בלא ברירה. אם יש חינוך במסירות ואהבה -

גם אם לא יודעים לפתור את כל הבעיות - האוירה הכללית מכריעה! אפילו אם אנחנו עושים טעויות זה לא

נורא. העיקר שתמיד יש אוירה טובה של הכלה ונתינת מקום איכפתיות והתעניינות בחניך.

יש זמנים מיוחדים לאהבה - בתחילת וסוף פעולה. שם צריך להראות לחניך שאנחנו אוהבים אותו אפילו אם יש לנו הרבה מה להגיד.

דרוש חינוך, דרוש עונש, דרושה ביקורת, אבל לפני הכל דרושה אהבה. אהבה היא לא פינוק, ולא התעלמות מהתנהגות רעה. היא בסיסית לפניהן ולא קשורה אליהן. אהבה היא : אני יודע שהתנהגת לא בסדר וגם אתה יודע מה אני חושב על זה. ואתה יודע שזה לא יכול להמשיך ככה. אבל בלי קשר לכל זה - אני אוהב אותך. אהבה היא קשר."

המפתח לקשר אישי זה להתעניין לשאול אותו איך היה לו היום ואם טוב לו או כיף לו בבית ספר כמו חבר שלו. סוד הארת הפנים-לחייך לחניך לאהוב אותו באמת! חניך שאוהב אותך יהיה מן הסתם הרבה יותר ממשומע וטוב. הסמכות כלפיו תהיה פשוטה וקלה יותר.

פרקטית - למצוא זמנים בהם אפשר להתייחס במיוחד אליו, לפני הפעולה, בבית הספר, להתקשר ולשלוח הודעות מיוחדות, ואפילו לקבוע זמן לשיחה.

נשאל: מה למדנו מהקטע?

כלי שני הערכה - עידוד ולא ביקורת (10 דק')

"מילה טובה"

נבחר שני מתנדבים שיעשו הצגה מרתקת, מרגשת וסוחפת של הסיפור!

בסופו של יום עבודה, עובד מעבדה בחברת תרופות גדולה ננעל בתוך אחד מחדרי הקירור.

השעה הייתה מאוחרת, ולאחר שניסה לפתוח את הדלת וצעק בכל כוחו, הבין לחרדתו, שכל שאר העובדים כבר הלכו, ועד שיגיעו בבוקר ויפתחו את המקרר הוא עשוי לקפוא למוות..... הוא נתקף בחרדה נוראית וניסה לחשוב על פתרון. לפתע נפתחה דלת המקרר ובפתח עמד השומר של הבניין. העובד הנסער הודה לשומר ושאל אותו: "איך ידעת שאני פה?" ענה לו השומר :

"לא ידעתי שאתה פה, אבל באתי כדי לחפש אותך."

"מה זאת אומרת לחפש אותי?!" שאל האיש בתדהמה.

השיב לו השומר: "אתה העובד היחיד מבין כל העובדים בבניין שאומר לי שלום בכל בוקר, ושואל לשלומי. אתה גם היחיד שבסוף היום מברך אותי בברכת ערב טוב. כל השאר ממהרים לענייניהם וחולפים על פני כאילו אני אוויר. לכן, היום, כשהגיע סוף היום ואתה לא יצאת, באתי לחפש אותך..." כמה המילה משפיעה על חיי החניך, נוסף חיזוקים על המשמעות של מילה טובה שגורמת לחניך להיקשר אליך.

פרקטית - למצוא דברים טובים שהוא עושה ולפרגן עליהם, אפילו על דבר פשוט כגון שהגיע לפעולה, או השתתף במשחק. לעודד אותו ולתת לו הרגשה שהוא מצליח.

נשאל: איך אפשר להתחבר או לפרגן לחניך שעושה בעיות? לדוגמה : חניך משתולל כל הזמן.

טעות אי- בכל פעם שהוא משתולל אנו מפנים אליו את תשומת הלב, אפילו אם צועקים עליו, אבל הוא נהנה מתשומת הלב ולכן יחזור על ההפרעה שוב ושוב.

פתרון אי - כאשר חניך מפריע צריך להתעלם לגמרי מההפרעה שלו. להעיר פעם אחת ולהרחיק אותו מהקבוצה-לא להתייחס כל הפעולה אליו כי אז הוא מקבל את היחס בדרך שלא מועילה. אחרי שהוא מבין שמהתנהגות שלילית הוא לא יקבל יחס-להתחיל להרגיל אותו במחמאות ויחס על דברים טובים! "שימו לב הנה שמוליק כבר לא הפריע עשר דק! קח חמצוץ!!" -להגדים בכוונה כדי לשנות אצלו את דפוסי החשיבה.

עקרון מנחה:

לזכור תמיד שבאנו לכאן כדי לגדל דור ולא כדי להתמודד עם הפרעות ולכבות שריפות.

טעות בי - להרחיק אותו מהפעולה כל הזמן, לא לשתף אותו בגלל הפרעות. ככה הוא מרגיש דחוי, וכל פעם שיגיע ירצה שוב ושוב להפריע כי בדרך הרגילה הוא לעולם לא משתתף. פתרון בי- למצוא לחניך הזה במה הוא כן יכול להשתתף ולבוא לידי ביטוי. לתת לו תחושת הצלחה. למצוא התנהגות אחת טובה שלו ולפרגן עליה! לקחת אותו כמתנדב איתנו ביחד, לתת לו קצת אחריות - כך הופכים חניך מצד לצד. לדוגמה, החניך המופרע יכול להיות אחראי על הצבעים בחודש ארגון, או אחראי להתחיל את המורלים בשבת.

3. ערכת קשר אישי - 10 דקי

התנועה שמה דגש מאוד מרכזי על הקשר האישי עם החניכים. לכן, הכנו בשבילכם ערכה עם לוחות משחק, שאלות והכוונה לפתיחת שיח אישי עם החניכים. נחלק את המדריכים לזוגות, כל זוג יבחר לוח משחק אחד וישחק במשחק, תוך מענה לשאלות הרלוונטיות.

לאחר מכן, נבקש מכל מדריך לספר משהו חדש שלמד על המדריך השני בעקבות המשחק.

נשאל: איך הרגשתם במהלך המשחק? מה הייתם עושים שונה / דומה אם הייתם משחקים עם חניך שלכם?

4. פרקטיקה קשר אישי - 15 דקי

א. פירגונים

תמיד תמיד לפרגן ולחפש את הנקודות הטובות בכל חניך, "וואו אתה ממש רץ מהר", "אהבתי את איך שאתה משחק עם הכדור", וכן על זו הדרך.

מומלץ מאוד לפרגן מול כל השבט, זה גורם לחניכים להרגיש חלק מהקבוצה ולהעריך את החברים. חשוב לזכור לפרגן לכולם ולא רק לחלק, אחרת נוצרת קנאה בשבט.

ב. ליוויים

כבר השקעת ערב בפעולה? תשקיע עוד 15 דקות בליווי של החניך לבית, הקשר שיתקיים בינכם בזמנים האלו - הוא מדהים. החניך ממש יכול לחכות ליווי של המדריך שלו, כמה דקות שהם רק שלו, לכן גם את הליוויים אנחנו נעשה בצורה כזאת שכל פעם חניך אחר נשאר אחרון ומקבל זמן לבד עם המדריך עד לבית.

ג. איסופים

הולכים לפעולה? קחו איתכם כמה חניכים בדרך לסניף, דברו איתם, תשאלו מה קורה? איך בבית ספר? אלו רגעי הקסם הכי משמעותיים בשביל החניכים, לפעמים אפילו יותר מהפעולה.

ד. צ'ק אין (איך הוא נכנס לפעולה)

באחד מבתי הספר שקיימים בארץ יש מנהג שכל ילד יכול לבחור איך המורה יקבל אותו בבית הספר שהוא מגיע לכיתה.

לדוגמה, כיף, סיסמא שלהם, משפט מצחיק, בדיחה, כתף, הוצאת לשון - הרגעים הקטנים האלו נותנים לכל חניך את ההרגשה שהוא מיוחד.

וכמו שאמרנו ברגע שהוא מילא את הצורך של "תראו אותי" - הוא פחות יפריע לכם בפעולה.

ה. לתת לו להכין משחק/ סיפור לפעולה

לא כיף לך בפעולה?

יודע מה- מה היית רוצה שנעשה פעולה הבאה? איזה משחקים אתה אוהב?

רוצה להכין סיפור לפעם הבאה?

עצם זה שהחניך שותף יחד אתכם בבניית הפעולה - גורם לו להעריך אתכם יותר, ולהקשיב לכם, כי ראיתם אותו, הקשבתם לו ונתתם לו מקום יחד עם כולם.

1. לאחל שבת שלום

יום שישי הגיע, יש לך דקה פנויה בין כל ההכנות לשבת?
 תרים צלצול לחניך אחד לאחל לו שבת שלום ולהזמין אותו באופן אישי לפעולה.
 ניקח בקבוק ריק ובקבוק נוסף עם מים.
 נסביר שהבקבוק הריק זה החניך והמים זה תשומת הלב שהמדריך נותן.

*הנחייה - כל פעם שיש מילה מודגשת נוסף מים לבקבוק הריק עד שבסוף הוא יתמלא.

אם יש לנו עכשיו פעולה - לקחנו איתנו בהתחלה **באיסוף** שני חניכים, **פירגנו** לעוד 4 במהלך הפעולה, עשינו **ליווי** לעוד 4 חניכים בסוף הפעולה, נתנו ל2 חניכים להכין **משחק או סיפור** לפעולה הבאה **ואיחלנו שבת שלום** ל2 חניכים ביום שישי - בום! הגענו ל14 חניכים עוד בלי להחשיב את **הציק אין בהתחלה** - פשוט וקל!

כלל מנחה: כלל שאנחנו נותנים להם יותר יחס - הם מקשיבים לנו.

5. סיכום:

נשאל:

1. מה המטרה שלנו בהדרכה למצוא בכל חניך?
2. מהם שני הכלים ליצירת קשר אישי?
3. איזה כלים פרקטיים יש לנו ליצירת קשר אישי?
4. איך הרגשתם במשחק ובשימוש בערכת הקשר האישי?
5. מה אתם לוקחים מהיחידה להדרכה שלכם?

ציוד:

- פתקים קטנים.
- ערכת קשר אישי.
- בקבוק.
- טיפים לקשר אישי.

7- השמעת

רצינול היחידה:

במהלך היחידה נלמד על חשיבות הצבת הגבולות ועל בניית סמכות משמעותית עבור החניכים, בלי סמכות לא ניתן לבנות שבט. החניכים בעוז צריכים מסגרת מאוד ברורה כדי להבין את חוקי תנועת הנוער וחינוך בלתי פורמאלי. נדבר על ההבדל בין סמכות חינוכית לסמכות כוחנית.

מבנה היחידה:

1. משחק משמעת (10 דקות)
2. הסבר המסגרת (10 דקות)
3. קטע חילי טרופר (5 דקות)
4. בניית מסגרת ותקנון (10 דקות)
5. התנהלות בשטח (10 דקות)
6. כללי ענישה (5 דקות)
7. סיכום (5 דקות)

מהלך היחידה:

1. משחק משמעת - 10 דקי

נכתוב את השמות של המדריכים בקטן בצד הלוח כדי לתת להם ניקוד. נצייר קווים כאילו המשחק הוא 'איש תלוי' שצריך לנחש את המילה. נעבור אחד אחד ונבקש להגיד אות כאילו אנחנו משחקים איש תלוי. הקטע במשחק שאנחנו ממציאים כללים- איזה שבא לנו. נכתוב את האות שלוש פעמים על הלוח, ניתן ניקוד של נקודה אחת, חצי נקודה או עשרים נקודות למישהו ונעשה 'שכונה' מהמשחק - נראה שהמדריכים מאבדים את זה/מתעצבנים/לא יודעים ומבינים מה לעשות... נפסיק את המשחק אחרי כמה דקות ונשאל, מה המסר במשחק?

בהתחלה הם יגידו שאין מסר למשחק. אחייכ לאט לאט יתכווננו ל -אם אין חוקים אז לא מבינים כלום!

המסר במשחק הוא שאתם בתור קבוצה חשבתם שהחוקים הם ככה, ואני המדריך חשבתי בכלל על חוקים אחרים, או לא הייתי עקבי... החסרון במשחק - לא היו חוקים שכולם מסכימים עליהם ויודעים אותם וזה יוצר בלאגן.

2. הסבר מסגרת - 10 דקי

75% מבעיות המשמעת קשורות לזה שהפעולה לא מלהיבה! פעולה צריכה להיות מתאימה לחניכים, בנויה טוב ומעניין, מסקרנת! יצירתית תחרותית ומגניבה. או שהמדריך לא מצליח להעביר בצורה חווייתית ומעניינת... ברגע שנטפל בזה, נשקיע ונחשוב על התאמת הפעולה לחניכים - בעיות משמעת ירדו פלאים. אבל מה לעשות שעדיין יש לנו בעיות משמעת למרות זאת?! החניכים צריכים את המסגרת כדי להרגיש שייכים ובטוחים כמו שבנאדם שקופץ בנג'י רוצה לדעת שהוא קשור, בטוב ומאובטח ולא עף בלי מסגרת. כשכל אחד עושה מה שבראש שלו זה מצב לא בריא לחניכים.. אז מאיפה נובעות בעיות המשמעת? הבעיה הכי חמורה בסניף - אין חוקים שכולם יודעים אותם ומסכימים עליהם.

א. המצב - אין כללים בסניף - אין שום קו אדום. שוב גבול. אולי יש כללים אבל אין להם שום משמעות. מי שצועק ומתפרע - כלום. אין לגבולות שלנו משמעות בכלל. החניך עובר את הגבול ולא קורה כלום.

נשאל: מה הבעיה? החניכים עושים מה שבראש שלהם ואין להם שום חוקים בודקים שוב ושוב אותך: מה הגבולות שלך, עושים בלאגן, אפילו לפעמים מרביצים לך. אתה רק מנסה להיות יותר ויותר מעניין, מדליק, להתחנן, לבקש, לעניין לקרוא להם והם לא סופרים אותך.

נשאל: למה לא לשים גבולות? כי מדריכים מפחדים לשים גבולות. לצייר מסגרת. להגיד לילד, ההפרעה שלך מוגזמת, אתה לא מגיע לפעולה הבאה ואני מתקשר לאמא - זה מפחיד, זה לא נעים. מה אני בית ספר? מה אני שוטר? אבל צריך לדעת שהחניכים מחכים לגבולות. זה נותן להם ביטחון וסדר.

נספר את הסיפור על קבוצת ילדים ששיחקו על גג שיש לו מעקה ושאלו מעקה. מתי אתה מתקרב לקצה ונהנה באמת? - כשיש גבולות. כמו במשחק ששיחקו- אי אפשר לשחק כשאין חוקים זה מעצבן מאד. חניכים מרגישים לא בנוח ואפילו חוסר בטחון כשהם יודעים שבסניף כל אחד עושה מה שבא לו. ילדים חלשים ובמיוחד ילדים חזקים צריכים מישהו שיכוון אותם, יעזור להם וישים להם גבול.

מה הפתרון? לשבת עם עצמכם, ולהחליט שאנחנו ניתן גבולות בשביל החניכים. בשביל הסניף. בשביל שיהיה להם ולנו יותר טוב כאן!. להחליט מה התקנון, מה הגבולות בתוך השבט ובכל הסניף. ומי שעובר את הגבול - יש עונש מאחורי זה.

ב. יש כללים אבל - אין תאום ציפיות - כל חניך בא מבית אחר עם ראש אחר לגמרי. ואתם עם ראש אחר. כמו במשחק כל אחד חושב שהשני ודאי מבין אותו ומשחק לפי הכללים שלו. או פשוט שיש כללים שונים בין בתי הספר לתנועה והחניכים פשוט לא יודעים שזה אסור.

נשאל: מה הבעיה? הבעיה שאחד קם באמצע הפעולה ומדבר עם חבר שלו. אתה אומר לו שב.. הוא אומר לך: מה מה עשיתי.. הוא לא מבין מה הוא עשה. והחניך צודק. אם לפני כן הוא היה יודע בסניף שלנו כשהמדריך מדבר כולם מקשיבים - אז הוא היה מיד מרכין את הראש ולא היית צריך לריב איתו, להסביר לו, לצעוק ולהתעצבן..

למה מדריכים לא עושים תאום ציפיות? כי בד"כ אנחנו חושבים שזה "ברור מאליו שלא מרביצים", "יכולם מבינים שזה אסור לקום באמצע הפעולה". אז לא! אף אחד לא מבין כמו שראיתם במשחק וצריך לדבר על הכל.

מה הפתרון? עד שלא תשבו ותעשו תאום ציפיות, דבר ראשון ביניכם לבין עצמכם. מה מוגזם בפעילות? מה בסדר? על מה אני צריך להעיר, ועל מה שולחים ילד הביתה? אח"כ תעשו תאום ציפיות עם השבט.

3. קטע חילי טרופר - 5 דקי

נקריא את הקטע (נספח א') ונשאל מה אנחנו לומדים מהקטע?

4. בניית מסגרת אמיתית - 10 דקי

עכשיו נתרגל ביחד איך בונים מסגרת!

כל אחד מקבל שלושה שלטים: 1. ירוק - בכלל לא מתייחס לזה / פותר בדרך עקיפה ולא סמכות ומשמעת. 2. כתום - הופה, זה מפריע לפעולה, מעיר בעדינות. 3. אדום - על דבר כזה מתקשרים להורים.

משחק התקנון! כדי לבנות תאום ציפיות של משמעת בצוות על כל מקרה שנגדיר בפעולה - כל אחד ירים את השלט שהוא חושב. השלט מבטא את האווירה לתגובה שצריכה להיות בפעולה. נשאל: איך אתם הייתם פועל בדיוק? נבדוק כמה הרימו מכל שלט, ננווט את הדיון כך שהרבה פעמים אפשר לפתור בדרך עקיפה, וכשאין ברירה ננקוט בסמכות לפי הצורך.

- חניך קם והולך באמצע הפעולה.
- חניכה מדברת עם חברה שלה 2 משפטים.
- חניך זורק חצאים (אבנים קטנות מעצבנות) לחניך אחר לאוזן פעם ב-4 דקות.
- חניך מתחצף למדריך.
- חניכים לא יושבים ואי אפשר להתחיל פעולה.
- חניך לא רוצה להיות בקבוצה עם חניך אחר.
- חניכים לא בשקט, אי אפשר להתחיל פעולה.
- חניך מעליב חניך אחר בכינויים מעליבים.

- חניכה רבה עם חניכה אחרת בצעקות ומכות.
- חניך זורק כסא על הרצפה של הסניף (בכיוון של חניך אחר אבל לא פוגע בו).
- חניך מספר סתם בדיחה בפעולה וכולם צוחקים.
- חניכה יוצאת מהסניף באמצע פעולה.
- חניכים רבים במשחק כדורגל בסוף הפעולה/לפני הפעולה.
- חניכות לא משתפות חברה במשחק.

עד כאן דיברנו על המסגרת, עכשיו נדבר על הגישה - איך מפעילים את המסגרת.

5. התנהלות בשטח - גישות חינוך - 10 דקי

שכוייח! יש לכם מסגרת לסניף! כל הכבוד. עכשיו צריך לראות איך מתייחסים לחניך שעובר את המסגרת. מטיחים לו את המסגרת בראש? צורחים עליו? איך ניגשים לחניך ומה מדברים איתו?

נבחר מתנדב מדריך ומתנדב חניך - שידגימו את כל הטעויות שיכול המדריך לעשות כשהוא מנסה לפעול על פי המסגרת כללים שהוא קבע!

המנחה יתן לשחקנים כל פעם את הכרטיסיה (נספח ב') - והם יציגו. תוך כדי המשחק המנחה ינסה לכוון את הקבוצה, מה הטעות? מה היינו צריכים לעשות אחרת? איך צריך להתנהג יותר טוב כדי לצאת מהסיטואציה בביטחון ובשמחה?

א. המקרה: חניך מפריע, המדריך משפיל אותו ומעליב אותו, משתמש כלפיו בתארים מעליבים. אומר לו לעמוד בתוך הפח ולשים ידיים על הפה.
הגישה: כבוד - לעולם אבל לעולם אינני מבזה את החניך, משפיל או מעליב אותו. אני מכבד את החניך! הוא אדם וראוי ליחס טוב כמו כל השאר. גם כשהוא מתנהג לא כשורה - נעיר לו/נבקש ממנו לצאת בדרך מכובדת. (גם אם הוא לא מכבד אותי).
חשוב להבין שכמו שאמרנו המדריך הוא דמות להערצה, אם תזלזלו באחד החניכים - כל שאר החניכים גם יזלזלו בו.

ב. המקרה: חניך מפריע, המדריך צועק על החניך - החניך צועק בחזרה ומתחיל בלאגן צעקות שלם במהלך הפעולה.

הגישה: רגיעה - לעולם לא מרימים את הקול במהלך הפעולה בניסיון לשמור על השקט או על המשמעת. תמיד מדברים בנחת. ובצורה ברורה וישירה.
כאשר אנחנו מרימים את הקול, הדבר גורם למספר תוצאות לא טובות:
כאשר אנחנו צועקים זוהי אמירה מאוד פשוטה "פה צועקים", "כאן מדברים בקול רם" והחניכים מבינים שזאת השפה והצעקה היא דרך תקשורת לגיטימית. זה גם משפיע אחר כך על ההתנהלות בהדרכה, ומונע את המוטיבציה להדרכה באופן כללי.

ג. המקרה: המדריך רואה שהחניך מפריע - מיד הוא נעמד מולו ומעיר לו בשם שלו "משה מספיק!". על כל הפרעה קטנה הוא מיד מתייחס אליו. החניך רק צוחק מזה.

הגישה: הערה 'שקטה' - כאשר חניך מפריע הפרעה קלה, נגיב בצורה אלגנטית של התקרבות אליו, או שתיקה בפעולה באמצע משפט וכך הוא יבין שהוא לא בסדר גם בלי שנקטע את רצף הפעולה.
לא כל דבר מצריך התערבות רצינית, אחרת לא יהיה לזה סוף, לפעמים פשוט כדאי להמשיך את הפעולה, הרי בסוף באנו לגדל דור ולא להתעסק כל היום בבעיות משמעת.

ד. המקרה: המדריך רואה שהחניך מפריע ומתחיל להגיד לו שהוא לא בסדר, החניך מתווכח איתו, הוא מתווכח בחזרה: אני זרקתי עליו, לא זה הוא זרק עליי.

הגישה: הרחקה והמתנה - אם חניך מפריע בצורה שאיני יכול להמשיך, אני לא מעניש אותו במקום אלא קודם מרחיק. מבקש ממנו לצאת החוצה אל המדריך השני/הקומונרית לטיפול אצלם. להעניש במקום יכול לגרום לי להתחייב על עונש בלחץ, שיכול להיות שאי אפשר ליישם, או להגיב מבטן בצורה לא נכונה.

ה. המקרה: המדריך תופס חניך לשיחה בצד. מדבר אליו בזלזול. מה אתה ילד קטן?! תתבייש לך שככה אתה מתנהג. משדר לו שנאה.

הגישה : אהבה - החניך צריך לדעת שאני אוהב אותו, שאני לא מזלזל בו. שאכפת לי ממנו! לומר לו שהוא חניך טוב, שאני יודע שהוא טוב, שיש לו כישרונות טובים! ואני לא מבין את התנהגותו כעת. אם החניך מרגיש ששונאים אותו - הוא לא ישמע לך ובוודאי לא יעשה באמת את מה שאתה מכוון אותו לעשות. "יד שמאל מרחיקה ויד ימין מקרבת" - זהו הצד השני של המשמעת והמסגרת. וזה לא ממש הבעיה, אלא יותר הפתרון. אם חבר טוב שלי או אדם שאני מעריך עומד מול קבוצה של אנשים ומבקש שקט, אני אהיה הראשון שיקשיב לו ואפילו אשתיק את האנשים סביבי. אבל אם מדובר בסתם אדם שאין לי קשר אליו, יש סיכוי שאפילו אדבר ואפריע בעצמי!

חיוזק הקשר האישי עוזר מאוד לרמת הקשב בפעולה. אחרי שיצרתם קשר אישי אל תתביישו להטיל אחריות ולבקש עזרה ישירות מהחניכים.

משהו בסגנון "הפעולה הבאה ממש חשובה לי, אני רואה שיש לך השפעה על שאר החניכים ואשמח אם תעזור לי לדאוג שהם לא יפריעו". החניך ירגיש חשוב, בסיכוי גבוה יעזור לכם, וגם אם לא - הוא בעצמו יהיה רגיש יותר ויפריע פחות.

ו. המקרה: המדריך שואל כמה שאלות. החניך יודע את התשובות ואומר אותם לכולם. המדריך ממשיך למשחק הבא בלי שום יחס. במשחק הבא יש קבוצה מנצחת. המדריך מודיע מי הקבוצה המנצחת באדישות. חניכים מפריעים והמדריך אומר להם שהם כל הזמן מפריעים לו.

הגישה : פירגון חיובי משמעותי- כמו שאני מתייחס להתנהגות רעה חשוב מאד לתגמל התנהגות טובה בפרס ופירגונים, ועדיף מול כולם.

כך אני מראה לכולם איך הטובים מקבלים יחס, (יש חניכים המפריעים על מנת לקבל את תשומת הלב - יש למנוע מהם אותה למינימום האפשרי).

אפילו לחניך שלא מתנהג כשורה המשפר את דרכיו אשתדל כמה שיותר לתגמל מול כולם, להראות ולהוכיח: מי שטוב מקבל יחס, תשומת לב, ופרסים (שאלו הדברים החשובים לילדים קטנים). תמיד היחס צריך להיות פירגון פי 2 מעונשים, חניכים מבינים בצורה טובה יותר - מה מותר לעשות ומה נחשב דבר טוב, מאשר מה אסור לעשות, מסגרת וחוקים .

ז. המקרה: המדריך אומר לחניך בשיחה אישית - הקומונרית ואני החלטנו שאתה לא תוכל להגיע לפעולה הבאה, כיוון שהתנהגת בפעולה הזאת באלימות, זלזלת בנו ולא הקשבת לנו למרות שבקשנו ממך כמה פעמים להפסיק. החניך: "די המדריך לא רוצה, זה לא אשמת! אני בא לפעולה הבאה." המדריך: "אי אפשר כבר החלטנו". החניך: "אז מה אני מגיע ולא אכפת לי". המדריך: "אבל אי אפשר הקומונרית החליטה". החניך: "די מה כל הזמן זה רק אני אשם, לא אכפת לי בכלל אני מגיע וזהו!". המדריך: "טוב אני אדבר עם הקומונרית שוב נשאל אותה מה עושים..."

הגישה : עקביות - חוסר עקביות - יוצרת חוסר בטחון. אין גבולות בטוחים, החניך לא יכול לסמוך עליך. עקביות משדרת לחניכים דבר יציב.

המשמעת - כמו שנגיד בהמשך - היא לא עיקר ההתנהלות מול החניכים - אבל כשצריך אותה - אין נסיונות. מילה זאת מילה. לא בכל דבר ננהל עם פקודות. אבל ברגע שהחלטנו החלטה - צריך לעמוד מאחוריה בהחלטיות ועקביות.

6. כללי הענישה - 5 דקי

לעתים, אין ברירה ויש צורך להגיב ואף להעניש חניך.

נשאל: אילו דרכי ענישה אתם מכירים? מה אתם חושבים על הדרכים האלו?
לאחר שענו תשובות, נציג את הכללים:

א. כדור במים: בחינוך, גם כשאנחנו מציבים גבולות, חשוב להתמקד במספר כללים אדומים ולא להתעסק כל היום במשמעת.

אם אנחנו נעיר על כל דבר הכי קטן, זה כמו כדור ים שאנחנו מכניסים למים בכוח, בשלב מסוים הוא פשוט יתפרץ ויעוף לנו. חניכים אוהבים לקפוץ ולשמוח, אל תתעסקו כל היום במשמעת.

ב. תחום אפור: יש חניכים עם בתים מורכבים, חניכים שמגיעים מכל מיני סגנונות, אם החניך עבר על קו אדום - אנחנו ניתן לו עונש כמו כולם, אבל עם החניך מפריע בדבר פשוט - אנחנו נעניש בהתאם לכל חניך בצורה אישית.

יש חניכים שהם בתהליך התקדמות, ולכן אנחנו נפרגן להם יותר מהרגיל על התנהגות טובה, ויש חניכים שצריכים לעצור את ההפרעה שלהם על ההתחלה, הכל תלוי בחניכים עצמם.

ג. עיניים של צבי: תגידו, אתם יודעים איל צבי הולך לישון? עם עין אחת פתוחה ועין אחת סגורה, די!! באמת? כן כן.

גם בחינוך, למרות שאנחנו מענישים, וכביכול עוצמים עין אחת מהחניך, אנחנו עדיין תמיד משאירים עין אחת פתוחה לחפש בו נקודות אור ומקום טוב אצלנו בלב.

ד. חצי ענישה: גם כשאנחנו בוחרים להעניש, לתת עונש לבד - זאת חצי ענישה. אחרי העונש עצמו, מגיע השלב החינוכי, ללכת אחרי הפעולה לבית של החניך או להתקשר אליו ולדבר איתו על הסיבה שהענשת אותו.

הענשה בלבד - לא מקרבת, אלא מרחיקה. הענשה חיובית - מייצרת שיח בריא עם החניך.

ה. ילדים לא מפריעים כי הם ילדים רעים: הרבה חניכים פשוט מפריעים, כי ככה התרגלו. כל הזמן צוחקים עליהם והם קיבלו כבר את המשבצת של החניך המופרע והילד הרע. לכן אנחנו לא כועסים, אלא תמיד מדריכים בסבלנות את החניכים, כי אנחנו פה כדי לעזור להם. תכליס אם כולם היו מושלמים ומקשיבים לכל מילה - בשביל מה נכנסנו להדרכה?

7. סיכום:

ראינו שתאום ציפיות הוא חשוב מאוד בין חניכים למדריכים. סניף צריך מסגרת, צריך לקבוע מה היא, וצריך לדעת איך ובאיזה גישה לשמור על המשמעת.

הגבולות והסמכות - הם כלים. כלים שמשמשים בהם רק במקרים מאוד מאוד מסוימים. לא בדרך כלל, ולא כל יום. לא מנהלים את הסניף כמו משטר או כמו מורה קשוחה.

הסניף הוא מקום של חוויות, של כיף, רצון, יוזמה הנאה, ושיתוף פעולה! המדריך חווה את הקבוצה שלו ומוביל אותה בהרבה מאד אמצעים חווייתיים ומעניינים שמעוררים את הרצון. זה גם המקום שלנו לדעת למה אנחנו עושים את זה וזה כל כך חשוב!

אבל בקצה - כשצריך - משמעת וגבולות זה פירור מר אחד קטן - בתוך תבשיל ענק וטעים של שיחה, קשר אישי, והובלה בכיף ושמחה! הגבולות הם בקצה. אבל צריך לדעת איך להשתמש בהם! איך להפעיל סמכות וכמובן ליצור מנגנון של כללים ותאום ציפיות - שמהם אין החרגות.

ציוד:

- קטע חילי טרופר (נספח א').
- פתקים בצבעים (אדום, כתום, ירוק).
- טעויות בהדרכה (נספח ב').

נסבחים

א- קטע חילי טרופר

**"מישהו פעם אמר שלגדל ילד ללא גבולות
 זה כמו להכניס אותו לבית
 אחרי שבירקו בו את הקירות,
 להצביע לו על חלק מסוים
 בו ולהגיד לו ששם זה החדר שלו.
 הילד לא יבין.
 הוא לא יוקסם מהמרחב שנפתח לפניו
 או מהחופש המתנשא מולו.
 הוא יפחד, יתבלבל ויבקש
 שמישהו יבוא לעשות לו סדר בבלגאן.
 שמישהו יקים מחדש את הקירות,
 שמישהו יצייר לו את גבולות החדר מחדש.
 ואצלנו, אנו אלה שהתבקשנו על ידיהם
 לצייר להם את הגבול.
 אנו יכולים לשרטט את הקווים
 באופן זהיר יותר
 או באופן גס יותר,
 אך עלינו לשרטט אותם."**

נספחים

ב- פעויות בהדרכה

חניך מפריע, המדריך משפיל אותו ומעליב אותו, משתמש כלפיו בתארים מעליבים. אומר לו לעמוד בתוך הפח ולשים ידיים על הפה.

חניך מפריע, המדריך צועק על החניך - החניך צועק בחזרה ומתחיל בלאגן צעקות שלם במהלך הפעולה.

המדריך רואה שהחניך מפריע - מיד הוא נעמד מולו ומעיר לו בשם שלו "משה מספיק!". על כל הפרעה קטנה הוא מיד מתייחס אליו. החניך רק צוחק מזה.

המדריך רואה שהחניך מפריע ומתחיל להגיד לו שהוא לא בסדר, החניך מתווכח איתו, הוא מתווכח בחזרה: אני זרקתי עליו, לא זה הוא זרק עליי.

המדריך תופס חניך לשיחה בצד. מדבר אליו בזלזול. מה אתה ילד קטן?! תתבייש לך שככה אתה מתנהג. משדר לו שנאה.

המדריך שואל כמה שאלות. החניך יודע את התשובות ואומר אותם לכולם. המדריך ממשיך למשחק הבא בלי שום יחס. במשחק הבא יש קבוצה מנצחת. המדריך מודיע מי הקבוצה המנצחת באדישות. חניכים מפריעים והמדריך אומר להם שהם כל הזמן מפריעים לו.

המדריך אומר לחניך בשיחה אישית - הקומונרית ואני החלטנו שאתה לא תוכל להגיע לפעולה הבאה, כיוון שהתנהגת בפעולה הזאת באלימות, זלזלת בנו ולא הקשבת לנו למרות שבקשנו ממך כמה פעמים להפסיק. החניך: "די המדריך לא רוצה, זה לא אשמתי. אני בא לפעולה הבאה." המדריך: "אי אפשר כבר החלטנו". החניך: "אז מה אני מגיע ולא אכפת לי". המדריך: "אבל אי אפשר הקומונרית החליטה". החניך: "די מה כל הזמן זה רק אני אשם, לא אכפת לי בכלל אני מגיע וזהו!". המדריך: "טוב אני אדבר עם הקומונרית שוב נשאל אותה מה עושים..."

**תנועת
עוז
מגדלים
דור**